

Polasaí um Chosaint Leanaí

Coláiste na bhFiann & Cumann na bhFiann

Réasúnaíocht	2
Gaolmhaireacht le hÉiteas Féiniúlachta na hEagraíochta	2
Aidhmeanna	2
1. Dearbhú ar na bprionsabal treorach	3
2. Róil agus freagrachtaí	4
3. Imní faoi chosaint leanaí a fhreagairt agus a thuairisciú	7
4. Earcaíocht agus Roghnú	11
5. Treoirphrionsabail agus Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí a Chomhroinnt	14
6. Cur i bhfeidhm, athbhreithniú, agus monatóireacht ar na treoirphrionsabail & nósanna imeachta um chosaint leanaí	15
Na hAguisíní	18
Aguisín 1 - Reachtaíocht agus polasaithe náisiúnta	18
Aguisín 2-Ráiteas um Chosaint Leanaí - Coláiste na bhFiann agus Cumann na bhFiann (CNB)	21
Aguisín 3 - Cairt eagraíochtúil ar na Príomhróil	22
Aguisín 4 - Sonraí teagmhála Tusla (Áit cónaí an páiste)	22
Aguisín 5 - Na Cineálacha mí-úsáide leanaí	24
Aguisín 6 - Na Sainchuntais poist	25
Aguisín 7 - Polasaí Frithbhulaíochta	31
Aguisín 8 - Polasaí Gearána	36

Polasaí um Chosaint Leanaí

Coláiste na bhFiann & Cumann na bhFiann

Réasúnaíocht

Déanann an polasaí seo cur síos ar an mbealach a bhfuil sé i gceist ag Coláiste na bhFiann agus Cumann na bhFiann (CNB ó seo ar aghaidh) treoirlínte a chur i bhfeidhm chun cosaint agus leas na ndaoine óga uile a fhreastalaíonn ar ár gcoláistí, ár gclubanna agus ár n-imeachtaí a chinntiú.

Gaolmhaireacht le hÉiteas Féiniúlachta na hEagraíochta

Déanaimid iarracht i gcónaí timpeallacht atá sábháilte, compordach agus sona a chruthú do na daoine óga. Tá sé tábhachtach go bhfuil siad i dtimpeallacht ina mbraithfidh siad sochar, go bhfuil a fhios acu go n-éistfear leo le tuiscint agus meas má tá cúiseanna imní orthu, agus go bhfeidhmeofaí de réir an eolais a chuirfear ar fáil.

Aidhmeanna

- An duine óg a chosaint, i gcónaí. Tá gach duine freagrach as sábháilteacht leanaí agus daoine óga. Is iad cearta an duine óig an rud is tábhachtaí.
- Feasacht ar mhí úsáid leanaí a ardú i measc na foirne agus páirtithe uile na hEagraíochta (lena n-áirítear an Bainisteoir, gach Múinteoir, Ardchinnirí, Bean an tí, Fear an tí, gach Cinnire, gach Feighlí, na Daoine óga, srl.) Cuirtear mí-úsáid mhothúcháinach, fhisiciúil, ghnéis agus faillí san áireamh.
- Nósanna imeachta soiléire a chur i bhfeidhm do phearsana uile na hEagraíochta maidir le conas déileáil le hamhras na líomhaintí faoi mhí-úsáid leanaí.

Róil agus Freagrachtaí
Déanfaidh an Coiste Bainistíochta agus foireann an Choláiste comhordúchán agus monatóireacht ar chur i bhfeidhm an pholasaí.
Déanfar athbhreithniú ar fheidhm an pholasaí ar bhonn bliantúil
Dhaingnigh an Coiste Bainistíochta an polasaí uasdátaithe go hoifigiúil i mí Bealtaine 2018.
Rinneadh athbhreithniú ar an bpolasaí ar an 26/03/2026 ag Michelle Ní Ghialláin (DCA na hEagraíochta) agus Barra Mac Thiarnáin (Leas DCA na hEagraíochta)

1. Dearbhú ar na bprionsabal treorach

An Eagraíocht

Reáchtálann **CNB** seirbhísí óige trí Ghaeilge do dhaoine óga. San áireamh tá cúrsaí cónaithe samhraidh, clubanna óige, turais scoile, imeachtaí lae agus deireadh seachtaine.

Creidimh, luachanna agus cóid na heagraíochta

Tá bainistíocht, foireann agus oibrithe deonacha **CNB** tiomanta do chearta leanaí agus daoine óga a chosaint agus a chur chun cinn. San áireamh, is chóir go gcosnófar iad, go gcaitear leo le meas, go n-éistfí leo agus go gcuirfí a dtuairimí féin san áireamh i ngach cinneadh a bhaineann leo. Tá sé mar aidhm ag an eagraíocht timpeallacht atá oscailte, uilechuimsitheach, ómósach, cothrom, daonlathach agus fulangach a chruthú a fhéachfaidh le tacú le gach leanbh agus le forbairt na ndaoine fásta atá ag obair leo. Cinntíonn an eagraíocht nach bhfuil aon leanbh nó duine óg faoi mhíbhuntáiste nó nach gcaitear go héagsúil leis mar gheall ar inscne, cúlra sóisialta, stádas teaghlaigh, claonadh gnéasach, reiligiún, míchumas, cine nó ballraíocht den Lucht Siúil. Is é príomhaidhm na heagraíochta seirbhísí a sholáthar a thugann cumhacht do leanaí agus daoine óga agus a mbíonn tionchar dearfach acu orthu i ngach gné dá saol. Déanann an eagraíocht gach iarracht a chinntiú go bhfuil an t-ionad oibre sábháilte go fisiceach agus go mothúchánach.

Glacann **CNB** an-dáiríre leis an dualgas atá orthu cloí le gach polasaí náisiúnta, reachtaíocht reatha agus treoir a bhaineann le cosaint leanaí agus daoine óga (**Aguisín 1**):

- An tAcht fán nGníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach, 2013
- An tAcht um Chúram Leanaí 1991
- Acht na Leanaí 2001
- An tAcht um Thús Áite do Leanaí 2015
- An tAcht um Cheartas Coiriúil (Faisnéis faoi Chionta in aghaidh Leanaí agus Daoine Soghonta a Choinneáil) 2012
- An tAcht um Cheartas Coiriúil 2006, Alt 176: Leanaí i mBaol go Meargánta
- Na hAchtanna um Chosaint Sonraí 1988 agus 2003
- An tAcht um Fhoréigean Baile 1996
- An tAcht Oideachais (Leas) 2000
- An tAcht Oideachais 1998
- An tAcht um Shaoráil Faisnéise, 2014
- Na hAchtanna um an mBiúró Náisiúnta Grinnfhiosrúcháin (Leanaí agus Daoine Soghonta) 2012 go 2016
- An tAcht um Chionta Neamh-Mharfacha in aghaidh an Duine 1997
- An tAcht um Nochtadh Cosanta 2014
- An tAcht um Chosaintí do Dhaoine a Thuairisceoidh Drochúsáid Leanaí 1998

Tá **CNB** tiomanta d'athbhreithniú a dhéanamh ar na treoirphrionsabail agus ar nósanna imeachta um chosaint leanaí gach dara bliain ar a laghad, nó níos luaithe más gá, mar gheall ar cheisteanna seirbhíse nó athruithe sa reachtaíocht nó sa bheartas náisiúnta. De réir riachtanas an Achta um Thús Áite do Leanaí 2015, tá Ráiteas um Chosaint Leanaí ag **CNB (Aguisín 2)**. Coinníonn an eagraíocht clár, ar bhonn rialta, de Dhaoine Sainordaithe a nuashonraítear.

Cé dó an dearbhú?

Tá treoirphrionsabail na heagraíochta i bhfeidhm chun leanaí agus daoine óga a chosaint. Cuirtear na treoirphrionsabail in iúl do gach duine lena mbaineann siad m.sh. comhaltaí boird, an lucht bainistíochta, gach oibrí agus oibrí deonach, leanaí agus daoine óga. Táthar ag súil go gcomhlíonfaidh gach duine san eagraíocht na riachtanais maidir le leanaí agus daoine óga a chosaint.

Conas a chuirimid ár dtreoirphrionsabail in iúl?

- Tá an Polasaí um Chosaint leanaí ar shuíomh Gréasáin na heagraíochta - www.cnb.ie
- Cuirtear na treoirphrionsabail in iúl ag cúrsaí oiliúna Cinnirí, Feighlithe, Ardchinnirí, Múinteoirí agus Bainisteoirí.
- Cuirtear treoirphrionsabail ar fáil ar iarratas do thuismitheoirí na ndaoine óga a úsáideann ár seirbhísí.

Tá **CNB** tiomanta do threoirphrionsabail agus nósanna imeachta um chosaint leanaí na heagraíochta a chur i bhfeidhm agus athbhreithniú a dhéanamh orthu.

2. Róil agus freagrachtaí

Duine ainmnithe

Tá an duine ainmnithe freagrach as treoirphrionsabail a fhorbairt agus nósanna imeachta um chosaint leanaí a threorú. Is gá dóibh a chinntiú freisin go bhfuil beartais agus nósanna imeachta ag teacht leis an gcleachtas is fearr. Ba cheart don duine/daoine ainmnithe cumarsáid a dhéanamh leis na príomhoibrithe agus na hoibrithe deonacha go léir a bhfuil róil agus freagrachtaí ábhartha acu. Cuidíonn siad freisin le hathbhreithniú ar na treoirphrionsabail agus nósanna imeachta um chosaint leanaí. Feidhmíonn an duine ainmnithe do **CNB** mar DCA don eagraíocht freisin.

Duine Caidrimh Ainmnithe (DCA)

Tá an duine idirchaidrimh ainmnithe freagrach as a chinntiú go gcloítear le nósanna imeachta tuairiscithe laistigh den eagraíocht, d'fhonn aon ábhar buartha faoi leas agus cosaint leanaí a chur faoi bhráid Tusla gan mhoill. Tá sé de dhualgais ag an DCA gach ábhar inní nó líomhain a bhaineann le mí-úsáid leanaí a chuireadh ar a (h)aird, agus an chaoi ar pléadh le haon ábhar buartha nó líomhain i leith mí-úsáid leanaí a chur ar taifead. Má dhéantar cinneadh, mar DCA, gan ábhar inní a thuairisciú le Tusla, ba cheart tabhairt faoi na céimeanna seo a leanas:

- Ba cheart na cúiseanna gan tuairisciú a dhéanamh a chur ar taifead
- Ba cheart aon ghníomhartha faoinar tugadh mar thoradh ar an mbuairt a chur ar taifead
- Ba cheart míniú soiléir a thabhairt don fhostaí nó don oibrí deonach a thug an bhairt chun solais ar na cúiseanna nach bhfuil an bhairt á thuairisciú do Tusla
- Ba cheart an fostaí nó an t-oibrí deonach a chur ar an eolas, má bhíonn siad buartha go fóill faoin gcás, is fúthu atá sé tuairisciú a dhéanamh le Tusla nó leis an Garda Síochána

Ról agus Freagrachtaí an Duine Caidreamh Ainmnithe (DCA)

- Freagrach as a bheith suas chun dáta le gach reachtaíocht agus treoir um chosaint leanaí agus eolas a bheith acu ar fhreagrachtaí na heagraíochta maidir le leanaí a chosaint.
- Eolach ar phrionsabail threoracha agus nósanna imeachta um chosaint leanaí na heagraíochta.
- A chinntiú go leantar nósanna imeachta tuairiscithe laistigh den eagraíocht, ionas go gcuirtear inní faoi leas agus chosaint leanaí in iúl go pras chuig Tusla.
- Na hábhair inní faoi chosaint agus leas leanaí a fháil ó oibrithe agus oibrithe deonacha agus breithniúnas a dhéanamh an bhfuil forais réasúnacha ann le tuairisciú do Tusla.
- Freagrach as inní faoi chosaint leanaí nó faoi leas leanaí a thuairisciú do Tusla agus/nó don Garda Síochána, bunaithe ar chomhairle a tugadh (Comhshíniú leis an Duine Sainordaithe) thar ceann na heagraíochta, ag baint úsáide as Tairseach Gréasáin Tusla.
- Tuismitheoirí/caomhnóirí an linbh a chur ar an eolas go bhfuil tuairisc le cur faoi bhráid Tusla nó an Garda Síochána, ach sa chás: Má chuirtear in iúl do na tuismitheoirí/caomhnóirí gur dócha go gcuirfí an leanbh nó an duine óg i mbaol; Má chuirtear na tuismitheoirí/caomhnóirí ar an eolas is féidir go mbeidh tú, mar an tuairisceoir, i mbaol díobhála ón teaghlach; D'fhéadfadh eolas an teaghlach ar an tuairisc dochar a dhéanamh do chumas Tusla measúnú a dhéanamh.
- Gníomhú mar idirghabhálaí le Tusla agus leis an Garda Síochána, nuair is cuí.
- Taifead a dhéanamh ar gach inní faoi chosaint nó líomhaintí faoi mhí-úsáid leanaí a cuireadh in iúl chomh maith le haon ghníomh a dhéantar mar fhreagra ar na hábhair inní seo.
- Freagrach as cuntas ceart a choinneáil sábháilte, faoi rún agus in áit slán.
- Freagrach as comhairle a sholáthar do bhaill foirne agus oibrithe deonacha maidir le hábhair inní nó inní faoi mhí-úsáid leanaí. Taifead a choimeád den comhairle seo.

Ceapadh an DCA

Ceapadh Duine Caidrimh Ainmnithe (DCA) agus Leas Duine Caidrimh Ainmnithe (Leas DCA) don eagraíocht ina iomláine. Cuireann an DCA comhairle ar fáil d'aon chomhalta foirne nó oibrí deonach a bhfuil buarthaí um chosaint leanaí orthu agus déanfaidh siad idirchaidreamh le gníomhaireachtaí seachtracha leo.

Ainmnítear an Bainisteoir Riaracháin mar DCA agus an Bainisteoir Forbartha mar Leas DCA. Glacann an Leas DCA áit an DCA mura bhfuil siad ar fáil ar chúis éigin. Tá sonraí faoi ainm agus sonraí teagmhála an DCA agus an Leas DCA ar fáil don fhoireann agus do na hoibrithe deonacha go léir ag oibriú laistigh den eagraíocht.

I gcás cúrsaí samhraidh Coláiste na bhFiann, ainmnítear an Bainisteoir mar DCA ar gach cúrsa. Is é/í an Bainisteoir a bheidh freagrach as Cosaint Leanaí ar an gcúrsa. Ceapfar oide mar Leas DCA roimh thús an chúrsa chun áit an DCA a thógáil mura bhfuil siad ar fáil ar chúis éigin. Tá sonraí faoi ainm agus sonraí teagmhála an DCA agus an Leas DCA ar fáil don fhoireann agus do na hoibrithe deonacha a oibríonn ar an gcúrsa.

Daoine Sainordaithe

Is ionann Daoine Sainordaithe agus daoine a mbíonn teagmháil acu le leanaí/daoine óga agus/nó le teaghlaigh, agus a bhíonn in eochairphost mar gheall ar a gcáilíochtaí, oiliúint agus/nó ról fostaíochta, chun cuidiú chun leanaí agus daoine óga a chosaint ó dhíobháil. De réir Acht um Thús Áite do Leanáí 2015, is Daoine Faoi Shainordú (DFS) iad na Bainisteoirí agus na Múinteoirí ar chúrsaí samhraidh. Is daoine faoi shainordú freisin na Bainisteoirí atá ag plé le clubanna óige agus imeachtaí do dhaoine óga. (*Aguisín 2: Sceideal na nDaoine faoi shainordaithe faoin acht um thús áite do leanaí, 2015 Tús Áite do Leanáí: Treoir Náisiúnta do Chosaint agus Leas Leanáí*)

Ról agus Freagrachtaí Duine Sainordaithe

Tá dhá phríomhoibleagáid dlíthiúla ar Dhaoine Sainordaithe faoin Acht um Thús Áite do Leanáí 2015

- Dochar leanaí agus daoine óga, os cionn tairsí sainithe, a thuairisciú do Tusla
- Cabhrú le Tusla, má iarrtar sin, le measúnú a dhéanamh ar ábhar imní a bhí ina ábhar do thuarascáil sainordaithe

Mar Dhuine Sainordaithe, is gá, faoin reachtaíocht, tuairisc a thabhairt ar aon eolas, creideamh nó amhras réasúnach go ndearnadh díobháil do leanbh nó duine óig, go ndearnadh díobháil dó nó go bhfuil sé i mbaol díobháil a dhéanamh. Sainmhíníonn an tAcht dochar mar ionsaí, drochchóireáil, faillí nó drochúsáid ghnéasach, agus clúdaíonn sé cásanna aonair agus iolracha.

Níl feidhm ag na ceanglais tuairiscithe faoin Acht um Thús Áite do Leanáí 2015 ach amháin maidir le faisnéis a fuair an Duine Sainordaithe nó a tháinig ar an eolas faoi ó tháinig an tAcht i bhfeidhm. Mar sin féin, má tá imní réasúnach ann faoi mhí-úsáid san am a chuaigh thart, i gcás inar tháinig an fhaisnéis ar aird an Duine Sainordaithe roimh an Acht agus go bhféadfadh riosca leanúnach a bheith ann do leanaí agus do dhaoine óga, ba cheart tuairisc a thabhairt do Tusla faoin Treoir um Thús Áite do Leanáí 2017.

Nós imeachta chun an liosta de Dhaoine Sainordaithe a choimeád

Coláiste na bhFiann - Déantar liosta na nDaoine Sainordaithe a nuashonrú i mí Bealtaine gach bliain roimh na cúrsaí Samhraidh. Déantar athbhreithniú air arís nuair a bhíonn na cúrsaí críochnaithe chun na daoine nach bhfuil ag obair ann a thuilleadh a bhaint ón liosta. Is faoi DCA na heagraíochta atá sé an liosta a leasú.

Cumann na bhFiann - Déantar liosta na ndaoine Sainordaithe i mí Mheán Fómhair gach bliain roimh thús na gclubanna óige. Déantar athbhreithniú air roimh na himeachtaí go léir agus déantar leasuithe má chuireann Duine Sainordaithe in iúl dúinn nach bhfuil siad ag obair nó ag obair go deonach ann a thuilleadh. Is faoi DCA na heagraíochta atá sé an liosta a leasú.

Duine neamh-shainordaithe

Admhaíonn an eagraíocht nach bhfuil aon oibleagáid dhlíthiúil ar dhaoine neamh-shainordaithe (ag obair nó ag obair go deonach) laistigh den eagraíocht ábhar imní faoi chosaint leanaí a thuairisciú. Tá tábhacht ollmhór, áfach, ag baint le tuairisciú inmheánach. Cuirtear oiliúint ar fáil do na daoine neamhshainordaithe maidir le gach cineál teagmhas a thuairisciú. Is féidir leis na tuarascálacha seo a bheith ina chabhair mhór do Dhaoine Sainordaithe.

DCA (Duine Caidreamh Ainmnithe) agus DFS (Daoine Faoi Shainordú)

Tá Daoine Faoi Shainordú ag obair san eagraíocht. Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nach mór don DFS an oibleagáid atá orthu chun tuairisciú a dhéanamh faoin Acht um Thús Áite do Leanaí, 2015 a chomhlíonadh. Ní féidir leis an DCA an oibleagáid a chomhlíonadh thar a gceann. Má ghlacann Duine Sainordaithe ról an DCA san eagraíocht, caithfidh siad oibleagáidí reachtúla a chomhlíonadh.

Féach an chairt faoi Aguisín 3

3. Imní faoi chosaint leanaí a fhreagairt agus a thuairisciú

Cuirtear Tusla ar an eolas i gcónaí má bhíonn aon chúis réasúnach imní nó má tá leanbh i mbaol mí-úsáide nó faillí. Déantar an t-ábhar imní a thuairisciú go pearsanta, ar an nguthán nó i scríbhinn chuig an tseirbhís dualgais oibre sóisialta áitiúil sa limistéar ina gcónaíonn an leanbh. (Sonraí teagmhála ag www.tusla.ie agus **Aguisín 4**) Rachaidh Duine Sainordaithe i dteagmháil le Tusla chun ábhar imní a phlé go neamhfhoirmiúil mura bhfuil siad cinnte ar cheart nó nár cheart tuairisc a dhéanamh. Má mheasann Tusla go bhfuil an t-ábhar imní faoi bhun na dtairseacha tuairiscithe, leanfaidh an eagraíocht gach comhairle a fhaightear. Cuirfear san áireamh teagmháil le seirbhísí eile a d'fhéadfadh a bheith níos oiriúnaí chun freastal ar riachtanais an linbh agus/nó an teaghlaigh. Coinnítear taifead ar an gcomhairle ar fad a chuireann Tusla ar fáil.

Forais réasúnta imní

Cuirtear Tusla ar an eolas i gcónaí nuair a bhíonn forais réasúnta imní go mb'fhéidir go raibh, go bhfuil, nó go mbíonn baol mí-úsáide nó faillí. Tuigtear nach gá a chruthú gur tharla mí-úsáid chun imní a thuairisciú do Tusla. Ní theastaíonn ach go mbíonn forais réasúnta imní agat. Is é ról Tusla ná measúnú a dhéanamh ar na hábhair imní a tuairiscíodh di. Áirítear le forais réasúnta imní cosanta nó leasa faoi leanbh nó duine óig:

- Fianaise, gortú nó iompar mar shampla, atá ag teacht leis an líomhain faoin mhí-úsáid agus nach dócha go raibh cúis éigin eile leo ar bhealach ar bith eile
- Imní ar bith faoi mhí-úsáid fhéideartha
- Comharthaí comhsheasmhacha go bhfulaingíonn an leanbh nó an duine óg toisc faillí mhothúcháinach nó cholainne
- Leanbh nó duine óig a deir nó a thugann le fios ar bhealach éigin eile go ndearnadh mí-úsáid orthu
- Admháil nó leid le haosach nó le leanbh nó duine óg faoi mhí-úsáid líomhanta a rinne siad
- Cuntas ó dhuine a chonaic mí-úsáid á dhéanamh ar an leanbh/duine óg

Aguisín 5 - Na cineálacha Drochúsáide Leanaí mar atá sainmhínithe san Acht. Tá tagairt le déanamh dóibh seo sa tuairisciú.

Rúndacht agus Comhroinnt eolais

Tá an eagraíocht tiomanta dá fhreagrachtaí gairmiúla agus dlíthiúla maidir le rúndacht agus malartú faisnéise. Nuair a thagann imní faoi chosaint leanaí chun cinn, ní roinntear faisnéis ach ar bhonn 'riachtanais' ar mhaithe le leas an linbh/duine óig leis na húdaráis reachtúla ábhartha agus le tuismitheoirí/caomhnóirí. Ní féidir leis an eagraíocht ná leo siúd atá ag obair laistigh di aon ghealltanais maidir le rúndacht a thabhairt do leanbh/duine óg nó dá dteaghlaigh maidir le himní faoi chosaint leanaí. Ní chuireann na

hAchtanna um Chosaint Sonraí 1988 agus 2003 cosc ar chomhroinnt faisnéise ar bhonn réasúnach agus comhréireach chun críche chosaint leanaí. Tá an t-údarás ag Tusla faisnéis a roinnt maidir le leanbh/duine óg atá ina ábhar do mheasúnú riosca nuair a iarrtar ar Dhuine Sainordaithe cúnamh a sholáthar. Ní roinneann Tusla ach an méid atá riachtanach agus comhréireach i gcúinsí gach cáis ar leith. Aithníonn an eagraíocht go bhfuil sé de cheart ag Tuismitheoirí/caomhnóirí agus leanaí/daoine óga fios a bheith acu an bhfuil faisnéis phearsanta á roinnt, ach amháin sa chás go gcuirfeadh sé sin an leanbh/duine óg i mbaol breise nó go gcuirfí an tuairisceoir i mbaol.

Ní chomhroinntear an t-eolas a chomhroinneann Tusla leis an eagraíocht le haon tríú páirtí má thugann an eagraíocht cúnamh dó chun measúnacht a dhéanamh, mura measann Tusla é bheith iomchuí agus go dtugann sé údarú i scríbhinn gur féidir an t-eolas a chomhroinnt. Cloíonn sé sin leis na prionsabail den chosaint sonraí, ina n-aithnítear gur féidir eolas a chomhroinnt i gcúinsí áirithe ar mhaithe le leasanna na cosanta leanaí, ach go gcaitheann an chomhroinnt sin bheith éigeantach agus comhréireach. Tuigtear gur cion é faoi Alt 17 den Acht um Thús Áite do Leanaí 2015 eolas a nochtadh le haon tríú páirtí, a chomhroinnt le Tusla i gcaitheamh measúnachta, murar thug Tusla údarú scríofa duit chuige sin.

Tuairisc shainordaithe a dhéanamh

Déantar tuairisc i leith imní shainordaithe a thaisceadh le Tusla, ag baint leasa as an bhfoirm thuairisce riachtanach. Ar an bhfoirm seo is gá a léiriú gur duine shainordaithe atá á líonadh agus go mbaineann an tuairisc faoi imní shainordaithe. San áireamh, cuirtear an oiread eolais ábhartha agus is féidir leis an tuairisc, oir go gcuideoidh sé sin le hidirghabháil luath, éifeachtach don leanbh, agus go bhféadfar an dóchúlacht a laghdú go gcaithfidh Tusla teagmháil a dhéanamh leo.

Ag déileáil le nochtadh díobhála ó leanbh nó duine óg

Má fhaigheann DFS nochtadh díobhála ó leanbh nó duine óg ní foláir dó/di tuairisc shainordaithe faoi imní a dhéanamh le Tusla. Ní gá fírinne na n-éileamh ná creidiúnacht an linbh/duine óig a bhreithniú. Mura sásaíonn an imní an tairseach chun tuairisciú mar imní shainordaithe, ba cheart dó/di í a thuairisciú le Tusla mar imní réasúnta de réir na treorach seo. Caithfear Tusla a chur ar an eolas ámh i leith gach riosca do leanbh nó duine óg os cionn na tairsí, oir nach gcreideann baint riosca de leanbh amháin nach mbíonn leanbh ar bith eile i mbaol. Féadann an t-eolas a fhaightear sa nochtadh bheith ríthábhachtach do mheasúnú riosca Tusla i leith linbh éigin eile, bíodh sé san am i láthair nó amach anseo. Pléitear le nochtaithe mí-úsáide go híogair agus go gairmiúil, i gcónaí. Ní mór don DFS a fhaigheann an faisnéis sin éisteacht go cúramach agus ar shlí thacúil. Ní mór a bheith an-chúramach nach gcailltear muinín an linbh. Níor chóir agallamh foirmiúil a dhéanamh.

Seo thíos treoracha

- Éist go réidh, go cúramach agus go haireach leis an leanbh nuair a fhaigheann tú an nochtadh
- Glac go dáiríre lena bhfuil á rá ag an leanbh/duine óg
- Tabhair tacaíocht don leanbh/duine óg
- Cuir an leanbh ar a suaimhneas gur ghlac siad an cinneadh ceart chun labhairt leat
- Ná cuir ceisteanna ach ar chúiseanna soiléirithe amháin. Ná cuir treoircheisteanna
- Dearbhaigh leis an leanbh arís gur ceart agus gur tuigeadh an méid a chuala tú

- Ná nocht aon tuairimí faoin mí-úsáideoir líomhnaithe
- Ná cuir cosc ar an leanbh imeachtaí tábhachtacha a thabhairt chun cuimhne
- Ná geall go gcoinneofar aon rud faoi rún. Míinigh go mb'fhéidir go mbeidh gá le cabhair bhreise
- Déan mioncuntas ar an gcomhrá a tharla, leis na sonraí seo a leanas:
 - Céard a tharla, cá háit, cathain?
 - Cur síos agus léaráidí, más féidir, de ghortaithe fisiciúla.
 - Míinthe ar na gortaithe ag úsáid athrá díreach más cuí.
- Déan cinnte go dtuigeann an leanbh/duine óg na nósanna imeachta a leanfaidh an comhrá
- Breac síos taifead scríofa den chomhrá chomh luath agus is féidir, chomh mionsonraithe agus is féidir
- Caith go rúnda leis an eolas, faoi réir riachtanais na treorach agus na reachtaíochta sin
- De ghnáth cuirtear tuismitheoirí/caomhnóirí ar an eolas go bhfuil tuairisc á dhéanamh. B'fhéidir go ndéanfaí cinneadh, go mbeadh an leanbh/duine óg i ndainséar nó i mbaol níos mó dá gcuirfí an tuismitheoir/caomhnóir ar an eolas. Ba chóir an cinneadh gan tuismitheoir/caomhnóir a chur ar an eolas a thaifeadadh i dteannta le cúiseanna an chinnidh sin.
- Ní mór an DCA a chur ar an eolas agus an taifead cuí a thabhairt dó/di.
- Cuirfidh DCA na heagraíochta an t-amhras agus aon tuairiscí faoi bhráid an Choiste Bhainistíochta, agus leanfaidh siad ar aghaidh de réir na dtreoirlínte.

Tá polasaí comhshínithe ag an eagraíocht:

Coláiste na bhFiann – DFS agus DCA na hEagraíochta.

Coláiste na bhFiann (cúrsaí samhraidh) - DFS agus DCA an chúrsa samhraidh. Más é DCA an chúrsa ábhar na tuarascála, tuairiscíonn DCA na heagraíochta i gcomhpháirt leis an DFS.

Cumann na bhFiann – DFS agus DCA na hEagraíochta. Má tá DCA na heagraíochta mar ábhar na tuairisce is Leas DCA na heagraíochta atá mar chomhshíniú leis an DFS.

Cuirtear DCA na heagraíochta (Coláiste & Cumann) ar an eolas roimh thuairisc shainordaithe a dhéanamh agus cuirtear cóip den tuairisc ar fáil.

Nósanna imeachta tuairiscithe má dhéantar líomhaintí nó má tá amhras ann maidir le mí-úsáid leanaí

Má fhaightear gearán nó má tá amhras ann maidir le mí-úsáid leanaí:

Coláiste

- Cuirfear an DCA ar an eolas láithreach.
- Cuirfidh an DCA, DCA na heagraíochta ar an eolas.

Cumann

- Cuirfear an Bainisteoir Sheirbhísí Iar Aire ar an eolas láithreach
- Cuirfidh an Bainsiteoir Sheirbhísí Iar Aire (DFS), DCA na heagraíochta ar an eolas.

Leantar na céimeanna seo a leanas i gcás Coláiste & Cumann

- Is faoi DCA na heagraíochta é a chur in iúl don Phríomhfheidhmeannach. Cuirfidh an Príomhfheidhmeannach é in iúl don Bhord Stiúrtha.
- Is gá don DFS ráiteas scríofa den líomhain a chur ar fáil bunaithe ar chomhrá leis an duine atá ag déanamh na líomhna.

- Rachaidh an DFS/DCA chun comhairle a fháil ó Tusla agus beidh an DFS freagrach as tuairisciú a dhéanamh, bunaithe ar an gcomhairle sin in éineacht leis an DCA.
- Má chinneann an DFS/DCA, i ndiaidh dó/dí comhairle a fháil ó Tusla nach gá an t-ábhar a thuairisciú, ní mór dó/dí DCA na heagraíochta a chur ar an eolas, mura bhfuil siad gafa leis cheana féin. Ansin, ní mór dó/dí an duine nó an ghníomhaireacht atá ag déanamh na líomhna a chur ar an eolas faoi na cúiseanna leis an gcinneadh sin. Má tá cúiseanna imní ar an DFS sin fós, is féidir leo dul i gcomhairle le Tusla nó leis an Garda Síochána, nó tuairisc a thabhairt dóibh ar bhonn aonair. Bíonn forálacha an Achta Um Chosaint Dhaoine a Thuairiscíonn Mí-úsáid Leanaí 1998 i gceist, má dhéanann siad tuairisc réasúnta le meon macánta.
- Má chinneann an DFS, i ndiaidh dó/dí dul i gcomhairle le Tusla gur chóir an t-ábhar a thuairisciú, ní mór dó/dí DCA agus DCA na heagraíochta a chur ar an eolas, agus ní mór dó/dí leanúint ar aghaidh de réir na nósanna imeachta atá clúdaithe i **dTús Áite do Leanaí: Treoir Náisiúnta do Chosaint agus Leas Leanaí**.
- Comhlíonfaidh an DFS agus an DCA foirm thuairiscithe chaighdeánach ar an mbealach is cuimsithí agus is féidir.
- Cuirfidh siad an mí-úsáideoir líomhnaithe ar an eolas faoi fhíricí agus cineál na líomhna, agus déarfadh siad go raibh/nach raibh sé tuairiscithe do Tusla ag an DFS agus an DCA.
- Más faoi fhostaí a dhéantar líomhaintí bíonn an fostaí i dteideal sonraí agus cóip den líomhain i scríbhinn, comhairle, ionadaíocht agus deis freagra a thabhairt don Phríomhfheidhmeannach agus don Bhord laistigh de sheachtain.
- Má cheapann an Príomhfheidhmeannach, DCA na hEagraíochta agus an Bord Stiúrtha go bhfuil riosca ann, d'fheadfadh siad ceangal ar an bhfostaí an suíomh a fhágáil. Mura bhfuil siad cinnte, rachaidh DCA na heagraíochta i gcomhairle le Tusla/an Garda Síochána.
- Má dhéantar cinneadh an fostaí a fhágáil sa suíomh, cuirfidh DCA na heagraíochta Tusla (i roinnt cásanna an Garda Síochána) ar an eolas freisin.
- Nuair a líomhnaítear gur tharla mí-úsáid, déanfaidh DCA na heagraíochta, an Príomhfheidhmeannach agus an Bord Stiúrtha an scéal a iniúchadh. Beidh cruinniú acu nuair atá an fhaisnéis ábhartha bailithe. Ag an gcruinniú sin, déanfaidh an Bord Stiúrtha na nithe seo a leanas a mheas go mion:
 - Na líomhaintí a rinneadh agus a bhfoinse
 - An chomhairle a chur na húdaráis ábhartha orthu
 - Na freagraí scríofa ón bhfostaí
- Ní mór deis a thabhairt don mhí-úsáideoir líomhnaíthe a gcás a chur faoi bhráid an chruinnithe, agus is féidir leo duine eile a bheith leis/leí.
- Ní mór don Phríomhfheidhmeannach/DCA na hEagraíochta/Bord Stiúrtha déileáil leis an ábhar ar shlí leochaileach agus ní mór caitheamh go cothrom leis an mí-úsáideoir líomhnaithe.
- Déanfaidh an Phríomhfheidhmeannach/DCA na hEagraíochta/Bord Stiúrtha cinneadh faoi céard a dhéanfaidh siad, má tá aon rud le déanamh, bunaithe ar a iniúchadh agus cuirfidh siad an mí-úsáideoir líomhnaithe ar an eolas i scríbhinn.
- Nuair nach féidir leis an bPríomhfheidhmeannach/DCA na hEagraíochta/Bord Stiúrtha iniúchadh a dhéanamh ar líomhaintí (mar shampla nuair a tharla an mhí-úsáid fad is a bhí an mí-úsáideoir líomhnaithe fostaíthe áit éigin eile, nó nuair atá na húdarás ábhartha ag déanamh iniúchadh air/uirthi), déanfaidh an Príomhfheidhmeannach cibé

gníomh a mholann an t-údarás. Fanfaidh an Príomhfheidhmeannach i dteagmháil dlúth le Tusla agus gheobhaidh siad tuairiscí agus cuntas uathu nuair is cuí.

Drochúsáid shiarghabhálach / Mí-úsáid stairiúil

Tagraíonn mí-úsáid shiarghabhálach do mhí-úsáid a bhain le duine fásta le linn a n-óige. Maidir le mí-úsáid siarghabhálach, déantar tuairisc do Tusla i gcás ina bhféadfadh riosca reatha nó riosca ionchasach a bheith ann do leanaí nó do dhaoine óga ón duine a bhfuil líomhain ina choinne. Mar a tharlaíonn i gcás linbh nó duine óig, déileálfaidh an Duine Sainordaithe le nochtadh mí-úsáide ó dhaoine fásta go híogair agus go gairmiúil.

Taifead a choimeád

Aithníonn **CNB** an tábhacht a bhaineann le heolas ar ardchaighdeán a bhailiú agus a roinnt le Tusla. Tá sé tábhachtach go mbaileofar faisnéis faoi imní faoi leas nó faoi chosaint linbh/duine óig go luath agus go roinnfí é chomh luath agus is féidir leis an duine cuí laistigh den eagraíocht. D'fhéadfadh sé seo cabhrú comharthaí luathrabhaidh a aithint agus idirghabhálacha a chur i bhfeidhm chomh luath agus is féidir.

Taifeadann an eagraíocht imní ag gach leibhéal foirne, ag Daoine Sainordaithe agus ag daoine nach bhfuil sainordaithe. Má bhíonn cúis réasúnach imní ann, cuirtear tuairisc chuig Tusla. Ní shásaíonn tuarascálacha áirithe cúis réasúnach imní. Más amhlaidh an cás, tar éis fiosrú agus dul i gcomhairle le DCA na hEagraíocht, déanann an DCA an imní, mar aon leis an gcinneadh gan tuairisc a thabhairt, a thaifeadadh. Tá rochtain ag an DCA agus ag an Leas-DCA ar na taifid seo agus tá siad freagrach as a n-athbhreithniú.

4. Earcaíocht agus Roghnú

Aithníonn **CNB** an tábhacht a bhaineann le timpeallachtaí sábháilte a chruthú agus iad ag obair le leanaí agus daoine óga. Tá gach nós imeachta agus cleachtas i bhfeidhm le bheith leanbháilte - ag obair ar bhealach a chuireann an leanbh i gcroílár gach a ndéanaimid. Cuid lárnach de chruthú na dtimpeallachtaí sábháilte seo is ea earcú agus roghnú oibríthe agus oibríthe deonacha. Déanaimid é seo trí:

- oiliúint agus faisnéis a sholáthar maidir le cosaint leanaí agus daoine óga. Bíonn gach oibrí agus oibrí deonach soiléir maidir lena bhfreagrachtaí agus tuigeann siad na cineálacha éagsúla mí-úsáide agus na rioscaí a d'fhéadfadh a bheith ag leanaí/daoine óga a bhfuil siad ag obair leo.
- nósanna imeachta a chur i bhfeidhm chun gníomhaíochtaí a bhainistiú go sábháilte. Cuireann an eagraíocht treoir ar fáil d'oibríthe agus d'oibríthe deonacha maidir le gníomhaíochtaí a phleanáil agus a reáchtáil ar bhealach a dhíríonn ar shábháilteacht leanaí agus daoine óga d'fhonn fáil réidh leis an oiread riosca agus is féidir.
- oiliúint a dhéanamh ar oibríthe agus oibríthe deonacha go héifeachtach. Cuirtear cód iompair ar fáil do gach oibrí agus oibrí deonach a thugann soiléireacht ar chleachtais inghlactha agus do-ghlactha laistigh den eagraíocht.

Earcaíocht agus roghnú sábháilte

Tá **CNB** tiomanta do na daoine is feiliúnaí atá ar fáil a earcú le bheith ag obair le daoine óga. Baintear é seo amach ag baint úsáide as na modhanna seo a leanas:

- Cur síos soiléir ar an bpost a sholáthar mar aon le sonraí ar na freagrachtaí a bhaineann leis an ról
- Foirmeacha iarratais críochnúla a sholáthar ag lorg eolais ón iarratasóir

- Grinnfhiosrúchán an Gharda Síochána
- Teistiméireachtaí
- Agallamh agus Ionduchtú
- Oilíúint
- Maoirseacht agus tacaíocht leanúnach

Cur síos ar phoist

Bíonn cur síos cruinn ar na poist mar aon leis na freagrachtaí a bhaineann leis na róil, ar fáil do gach leibhéal foirne nuair a bhíonn iarratas á dhéanamh acu. Ina measc, tá ceanglais maidir le taithí agus cáilíochtaí a theastaíonn don ról. Cuirtear a bhfreagrachtaí in iúl dóibh siúd a aithnítear mar Dhaoine Sainordaithe san eagraíocht agus cuirtear oilíúint ar fáil dóibh.

Foirmeacha iarratais

Comhlánaíonn iarratasóir ag gach leibhéal den fhoireann foirmeacha iarratais ar líne ar shuíomh gréasáin na heagraíochta – www.cnb.ie. Déanann an Bhainistíocht athbhreithniú ar iarratais don tseirbhís atá i gceist agus roghnaítear na hiarrthóirí is fearr de réir an polasaí earcú agus roghnúcháin.

Grinnfhiosrúchán an Gharda Síochána

Comhlíonann an eagraíocht na hoibleagáidí reáchtúla atá uirthi maidir le riachtanais ghrinnfhiosrúcháin an Gharda Síochána do dhaoine a oibríonn le leanaí sna hAchtanna um an mBiúró Náisiúnta Grinnfhiosrúcháin (Leanaí agus Daoine Soghonta, 2012-2016). Eisíonn Biúró Náisiúnta Grinnfhiosrúcháin an Gharda Síochána nochtadh grinnfhiosrúcháin don eagraíocht, tríd an NYCI & Concos, do gach duine thar 16 a oibríonn ar bhonn socrúcháin lánaimseartha, páirtaimseartha nó deonach le leanaí/daoine óga. San áireamh tá na teaghlach sa Ghaeltacht a chuireann lóistín ar fáil do Scoláirí ar chúrsaí cónaithe. Déantar seo ar gach duine thar 16 a bhfuil cónaí orthu sa teach atá in úsáid. Maireann an ghrinnfhiosrúcháin ar feadh trí bliana. Déanann an eagraíocht cinneadh ar oiriúnacht an duine chun oibriú le leanaí bunaithe ar stair choiriúil agus le faisnéis shonraithe eile faoin duine a bhfuil grinnfhiosrúchán le déanamh air/uirthi.

Teistiméireachtaí

Teastaíonn teistiméireachtaí do Mhúinteoirí agus do Bhainisteoirí ar ár gcúrsaí samhraidh.

Agallamh, Ionduchtú agus Oilíúint

Aithníonn **CNB** an fhreagracht atá orthu an oilíúint atá de dhíth ag an bhfoireann agus ar na hoibrithe deonacha agus a chinntiú go bhfaigheann siad oilíúint shásúil agus oiriúnach. Cuireann an eagraíocht eolas ar ardchaighdeán ar fáil do gach ball foirne agus oibrí deonach maidir le haithint agus tuairisciú inní faoi chosaint agus leas leanaí. Tá an oilíúint ar fad ag teacht le reachtaíocht Tús Áite do Leanaí: Treoir Náisiúnta um Chosaint agus Leas Leanaí agus Tús Áite do Leanaí. Tá ról na ngníomhaireachtaí reáchtúla a bhfuil príomhfhreagracht orthu maidir le cosaint agus leas leanaí, Tusla agus An Garda Síochána, san áireamh san oilíúint seo. Cuireann an eagraíocht oilíúint ar fáil don DFS mar go bhfuil freagrachtaí sonracha orthu. Soláthraíonn an eagraíocht faisnéis agus oilíúint shásúil faoi chosaint agus leas leanaí don DCA chun cur ar a gcumas an ról a ghlacadh. Ina theannta sin, cuirtear an oilíúint ábhartha ar fáil ag na seimineáir seo a leanas:

- Oiliúint agus ionduchtú ar bhall nua ar an bhFoireann
- Seimineár na bhFeighlithe
- Seimineár na Múinteoirí
- Seimineár na mBainisteoirí
- Cúrsa Cinnireachta
- Cúrsa Ardchinnireachta
- Cúrsa seachtrachta m.sh. The Wheel, CONCOS, NYCI srl.

Coimeádtar taifead ar na dátaí oiliúna seo, cé a chuir an oiliúint i láthair agus cé a bhí i láthair don oiliúint. Déantar athbhreithniú ar an ábhar oiliúna ar fad tar éis gach cúrsa oiliúna agus leasaítear nó feabhsaítear é de réir aiseolais ón bhfoireann agus ó na daoine a d'fhreastail ar na seimineár cuí.

Imeachtaí/cúrsaí/clubanna a bhainistiú go sábháilte

Chun a chinntiú go ndéantar gach gníomhaíocht a reáchtálann an eagraíocht a bhainistiú go sábháilte, cloítear leis na nithe seo a leanas chun an riosca don duine óg a laghdú:

- Cláraítear gach leanbh agus duine óg trí fhoirm iarratais ar leith a chomhlánú. Áirítear ar an bhfoirm seo sonraí teagmhála tuismitheoirí/caomhnóirí, riachtanais leighis, agus teagmháil éigeandála. Is féidir le tuismitheoirí/caomhnóirí teacht ar an bhfaisnéis seo trína gcuntas ar líne agus é a nuashonrú, más gá.
- Déantar tinreamh ag gach imeacht/cúrsa/club a dhoiciméadú.
- Coinnítear tuairiscí Timpiste agus Teagmhais.
- Coimeádtar taifid ar aon ghearán nó casaoid.
- Déantar Suirbhéanna Sláinte agus Sábháilteachta ar an áit – an bhfuil an áit oiriúnach don ghníomhaíocht atá i gceist? An bhfuil measúnú riosca déanta? Tá sé seo thar a bheith tábhachtach maidir le freastal lasmuigh den láthair.
- Déantar cinnte gur leor an mhaoirseacht agus aois na ndaoine óga agus an ghníomhaíocht á gcur san áireamh. Ní fhágtar duine óg ar bith gan mhaoirseacht, agus níl cead ag aon bhall foirne a bheith ina n-aonar le duine óg, ach amháin i gcuinsí fíorannamh. Ní iompraíonn baill foirne leanaí ina n-aonar i ngluaisteáin.
- Tá na hamchláir le haghaidh na n-imeachtaí/cúrsaí/clubanna ar fad soiléir don fhoireann agus do na hoibrithe deonacha go léir atá páirteach. Déantar iad seo a thaifeadadh agus a athbhreithniú.
- Sa chás is go bhfuil daoine óga ón eagraíocht ag freastal ar ócáid le grúpa eile, tá nósanna imeachta soiléire i bhfeidhm do **CNB**. Tá foireann agus oibrithe deonacha na heagraíochta freagrach as daoine óga ón eagraíocht i ngach cás.
- Téann daoine óga ar an mbus chuig linnte snámha poiblí/trá/turas. Cuirtear áit dhiscreideach ar fáil dóibh i gcónaí chun a gcuid éadaí a athrú. Níl cead ag aon bhall foirne a bheith ina n-aonar le duine óg ag am ar bith.
- Tá árachas leordhóthanach i bhfeidhm chun gach gné de sheirbhísí na heagraíochta a chlúdach.
- Tá nósanna imeachta éigeandála i bhfeidhm, má bhíonn gá leo.
- Déanann gach rannpháirtí an mheastóireacht le linn agus tar éis an imeachta/cúrsa/club agus tá an mheastóireacht seo mar chuid den phleanáil d'imeachtaí/cúrsaí/clubanna amach anseo.

Maoirseacht agus tacaíocht leanúnach

Cuirtear an cód iompair in iúl do gach ball foirne agus oibrí deonach ag gach leibhéal den eagraíocht. Caithfear cloí leis seo i gcónaí. Tá Bainisteoir líne ag gach ról san eagraíocht. Is baill foirne lánaimseartha iad seo nó tá líne acu le ball foirne lánaimseartha. Déantar é a shoiléiriú ag am na hoiliúna agus ansin arís ag tús na hócáide, an chúrsa nó an club cé hé/hí an duine seo. Tá na Bainisteoirí líne seo freagrach as maoirsiú agus tacaíocht a thabhairt don fhoireann nó don oibrí deonach agus as aon imní a d'fhéadfadh a bheith acu a thuirisciú. **Féach Aguisín 6** le haghaidh Sainchuntais Poist agus Cairt Eagrúcháin.

Iarrtar aiseolas ar bhonn leanúnach go foirmiúil agus go neamhfhoirmiúil. Seoltar suirbhéanna chuig daoine ag gach leibhéal den fhoireann tar éis imeacht/cúrsaí/club ag lorg aiseolais ar na rudaí dearfacha, ar na rudaí diúltacha agus ag iarraidh moltaí ar an mbealach is fearr chun feabhas a chur ar an gcur chuige amach anseo. Ceistítear an fhoireann agus na hoibrithe deonacha maidir le leibhéal na hoiliúna agus an t-eolas a fhaightear roimh an imeacht/cúrsa/club. Déantar seo le cinntiú gur leor é nó an mbeadh sé fiúntach níos mó oiliúint a fháil ar ábhar faoi leith. Cuirtear na moltaí seo san áireamh le linn na gcéimeanna pleanála d'imeachtaí/cúrsaí/clubanna ina dhiaidh sin don chéad imeacht eile.

Nósanna imeachta araíonachta

Tá nósanna imeachta scríofa, céim ar chéim ag an eagraíocht agus gealltar iad a leanúint i ngach cás. Sa chás go gcaithfí rabhadh a thabhairt d'oibrí/oibrí deonach, nó é a iomardú nó a dhífhostú mar gheall ar ghearán nó teip an oibrí na caighdeáin ionchais a chomhlíonadh, is féidir nósanna imeachta araíonachta a úsáid má:

- dhéantar gearán faoi oibrí nó oibrí deonach
- tá sárú líomhanta ar an gcód iompair
- tá líomhain mhí-úsáide déanta in aghaidh oibrí nó oibrí dheonaigh

Sa chás is go bhfuil próiseas smachta i gceist, tógtar na pointí seo a leanas san áireamh: an cód iompair, nósanna imeachta an ghearáin agus an nós imeachta chun líomhaintí mí-úsáide in aghaidh oibrithe/saorálaithe a bhainistiú. Nuair atáthar ag déileáil le fostaithe, cuirfear dlí fostaíochta san áireamh. Nuair atáthar ag déileáil le hoibrithe deonacha, in éagmais dlí fostaíochta, bíonn na nósanna imeachta bunaithe ar dea-chleachtas agus ní dhéantar idirdhealú éagórach.

5. Treoirphrionsabail agus Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí a Chomhroinnt

Tuigeann **CNB** an tábhacht a bhaineann le heolas a roinnt agus le dul i gcomhairle le tuismitheoirí/caomhnóirí maidir le leanaí agus daoine óga agus iad ag baint leas as an seirbhís. Cuirtear tuismitheoirí/caomhnóirí ar an eolas faoi threoirphrionsabail na heagraíochta mar aon leis na nósanna imeachta um chosaint leanaí nuair a chláraíonn siad do club, cúrsa nó imeacht. Is féidir an fhaisnéis seo a fháil freisin ag aon chéim den phróiseas, ach é a iarraidh. Nuair a bhíonn duine óg páirteach in aon seirbhís aithnímid an tábhacht a bhaineann le heolas a roinnt ar bhealach a oireann dá n-aois ag cur san áireamh tuiscint an duine óig, ar an eolas seo, i nGaeilge.

Aiseolas

Ar nós gach gné dár seirbhísí, iarraidimid aiseolas, idir fhoirmiúil agus neamhfhoirmiúil, i rith na bliana. Tá rannpháirtíocht tábhachtach do thuismitheoirí/chaomhnóirí agus leanaí/daoine óga mar go dtugann sé deis dóibh a dtuairimí a chur in iúl faoi cheisteanna agus faoi chinntí a bhaineann leo. Cuireann sé seo le cearta na ndaoine óga go rachfar i gcomhairle leo agus go gcuirfí a dtuairimí san áireamh agus go ndéantar cinntí dá réir. Tá sé mar aidhm ag an eagraíocht a chur in iúl go soiléir do dhaoine óga go bhfuil sé de cheart acu go dtabharfaí cosaint dóibh, go dtéitear i gcomhairle leo agus go gcaitear leo le meas.

Cumarsáid

Laistigh de gach seirbhís, cuirtear líne dhíreach teagmhála ar fáil don thuismitheoir/caomhnóir. Is gá do gach duine óg, mar aon lena dtuismitheoirí, freastal ar chruinniú eolais sula bhfreastalaíonn siad ar chúrsa cónaithe. Ar chúrsa samhraidh tá uimhir fón agus ríomhphost an Bhainisteora ag na tuistmitheoirí. Cuirtear an-bhéim ar bealaí cumarsáide oscailte ar chúrsaí agus sna clubanna.

Polasaí frithbhulaíochta

Tá polasaí frithbhulaíochta ag an eagraíocht (**Féach Aguisín 7**) Tá sé seo ar fáil ar an suíomh gréasáin agus ar iarratas.

Gearáin

Más mian le thuismitheoir gearán a dhéanamh faoi aon sheirbhís, aon oibrí deonach nó ball foirne de chuid na heagraíochta is féidir leo é sin a dhéanamh i scríbhinn trí ríomhphost a sheoladh (eolas@cnb.ie) (**Féach Aguisín 8 don Pholasaí Gearán**)

6. Cur i bhfeidhm, athbhreithniú, agus monatóireacht ar na treoirphrionsabail & nósanna imeachta um chosaint leanaí

Cur i bhfeidhm

Aithníonn an eagraíocht an tábhacht a bhaineann le treoirphrionsabail agus nósanna imeachta um chosaint leanaí a cur i bhfeidhm. Is éard atá i gceist leis seo ná athbhreithniú agus nuashonrú rialta a dhéanamh trí mheasúnú riosca leanúnach mar aon le bearta chun dul i ngleic le haon rioscaí aitheanta. Cinntíonn athbhreithniú feidhmíochta gur féidir réimsí nós imeachta agus cleachtais atá ag oibriú go maith a aithint agus gur féidir réimsí a bhfuil gá le feabhsúchán a dhéanamh orthu a aithint agus aghaidh a thabhairt orthu.

Athbhreithniú

Bíonn athruithe i gceist de bharr reachtaíochta nua nó leathnú seirbhíse laistigh den eagraíocht. Is gá don eagraíocht athbhreithniú a dhéanamh ar an mbeartas agus ar na nósanna imeachta atá riachtanach. D'fhéadfadh tionchar a bheith ag na hathruithe nó na forbairtí seo ar an mbealach a ritheann an eagraíocht a seirbhísí. Déantar measúnú riosca ar na hathruithe seo.

Measúnú agus monatóireacht

Tar éis athbhreithniú a dhéanamh ar an mbeartas agus ar na nósanna imeachta, aithníonn an eagraíocht athruithe atá le déanamh maidir le cinntí beartais, nósanna imeachta agus

cleachtais amach anseo. Cuidíonn monatóireacht leanúnach lena chinntiú go gcuirtear i bhfeidhm na cleachtais, mar atá leagtha amach sna prionsabail threoracha agus nósanna imeachta um chosaint leanaí, ar fud na heagraíochta. Déantar athbhreithniú ar threoirphrionsabail agus ar nósanna imeachta um chosaint leanaí laistigh de 24 mhí, nó níos luaithe más gá mar gheall ar shaincheisteanna seirbhíse nó athruithe sa reachtaíocht/polasaí náisiúnta, nó nuair a thagann fadhbanna chun cinn sa phróiseas feidhmithe. Déantar athbhreithniú iomlán ar bheartas agus nósanna imeachta roimh thús na gcúrsaí samhraidh.

Ainm an Choláiste/Cumann : _____

Dáta : _____

Is é/í _____ an Duine Caidrimh Ainmnithe.

Is é/í _____ an Leas Duine Caidrimh Ainmnithe.

Táim eolach ar Pholasaí Cosaint Leanaí Choláiste agus Cumann na bhFiann agus tuigim má tá ceist ar bith agam faoi ghné ar bith de Chosaint Leanaí go dtéim i gcomhairle leis an DCA nó an Leas DCA. Tuigim freisin an dualgas atá orm agus mé mar DFS (Duine Faoi Shainordú)

Bloclitreacha	Síniú	Ról

Na hAguisíní

Aguisín 1 - Reachtaíocht agus polasaithe náisiúnta

AN tACHT UM CHÚRAM LEANAÍ 1991

Is í seo eochair-reachtaíocht lena rialaítear beartas cúraim leanaí in Éirinn. Is faoin Acht sin a bhíonn freagracht ag Tusla chun leas leanaí nach bhfaigheann dóthain cúraim agus cosanta a chur chun cinn. Má fhaightear amach nach bhfaigheann leanbh dóthain cúraim agus cosanta, bíonn dualgas ar Tusla chun beart iomchuí a ghlacadh chun leas an linbh a chur chun cinn. D'fhéadfaí áireamh leis sin tacaíocht a thabhairt do theaghlaigh óna dteastaíonn cúnaimh chun cúram agus cosaint a sholáthar dá leanaí. Is san Acht um Chúram Leanaí freisin a leagtar amach an chreatlach reachtúil chun leanaí a thabhairt i gcúram más gá.

AN tACHT UM CHOSAINN DAOINE A THUAIRISCÍONN MÍ-ÚSÁID LEANAÍ 1998

Tugtar cosaint duit leis an Acht seo má thugann tuairisc faoi mhí-úsáid leanaí amhrasach d'oifigigh ainmnithe Tusla, d'Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (HSE) nó do bhaill an Gharda chomh fada agus a dhéantar an tuairisc le dea-intinn agus nach mailíseach í. Áirítear le hoifigigh ainmnithe daoine údaraithe ag Príomhoifigeach Feidhmiúcháin Tusla chun tuairiscí faoi inmíocha sainordaithe a fháil agus a aithint i leith linbh ó dhaoine sainordaithe de réir **an tAcht um Thús Áite do Leanaí 2015**. Ciallaíonn an chosaint dhlíthiúil seo fiú má thuairiscíonn tú cás de dhrochúsáid linbh amhrasach agus mura mbíonn foras ar bith leis, chaithfeadh gearánaí a ghlacadh caingean cruthúnas a thabhairt nár fheidhmigh tú go réasúnta agus le dea-intinn nuair a rinne tú an tuairisc. Má dhéanann tú tuairisc le dea-intinn agus ar mhaithe le dea-leasanna an linbh, d'fhéadfa bheith faoi chosaint freisin faoin dlí coiteann le cosaint na pribhléide cáilithe. Is féidir leat teacht ar an liosta iomlán daoine in Tusla agus sa HSE ar oifigigh ainmnithe iad faoin Acht 1998, ar láithreán gréasáin gach gníomhaireacht (www.tusla.ie agus www.hse.ie).

AN tACHT UM CHEARTAS COIRIÚIL (Contúirt meargánta) 2006

Cruthaíodh cion de chur i mbaol meargánta leanaí le hAlt 176 den Acht seo. Duine le húdaráis nó le smacht thar leanbh nó le mí-úsáideoir a chuireann leanbh i mbaol d'aontoil nó go meargánta; is féidir leo an cion sin a dhéanamh ach:

1. an leanbh a chur nó a cheartú dá gcur nó dá bhfágáil i suíomh ina gcruthaítear priacal substainteach don leanbh de bheith ina íospartach den díobháil thromchúiseach nó den mhí-úsáid ghnéasach; nó
2. Mainneachtain chun céimeanna réasúnta a ghlacadh chun leanbh a chosaint ó bheith i mbaol mar sin agus eolas acu go bhfuil an leanbh sa chás sin. Mí-Úsáid Leanaí – Céard í féin? Cén chaoi a n-aithnímse í? Cén chaoi a dtuariscímse í?

An tACHT FORÉIGEANTA TEAGHLAIGH 2018

Déanann an tAcht seo an dlí ar fhoréigean teaghlaigh a leasú agus a chomhdhlúthú agus tá sé ar cheann de na reachtanna dlí teaghlaigh is suntasaí a tugadh isteach le 20 bliain anuas. Ní bheidh orduithe ar fáil d'iarraitais níos mó. Tá liosta nua fíricí agus imthosca le cur san áireamh ag an gCúirt agus cinneadh á dhéanamh maidir le horduithe.

Tá roinnt Forálacha Coiriúla nua ann lena n-áirítear Cion Comhéigeantach Rialaithe (Alt 39) agus Cion um Pósadh Éigeantach (Alt 38) - tabhair faoi deara freisin faoi Alt 45(1e), an

tseanfhoráil a ligeann do phóstaí tarlú nuair a bhí páirtí amháin ar a laghad faoi 18. , nach n-aisghairtear.

AN tACHT UM CHEARTAS COIRIÚIL (FAISNÉIS UM CHIONTA IN AGHAIDH LEANAÍ AGUS DAOINE SOGHONTA A CHOINNEÁIL SIAR) 2012

Is faoin Acht sin ar cion coiriúil é chun faisnéis a choinneáil siar faoi chion tromchúiseach, lena n-áirítear cion gnéasach, i gcoinne duine faoi bhun 18 bliain d'aois nó i gcoinne duine leochailigh. Tagann an cion aníos mar a mbíonn a fhios ag duine nó mar a gcreideann siad go ndearnadh cion sonraithe i gcoinne linbh nó duine leochailigh, agus faisnéis acu lena gcuideofaí chun duine éigin eile a ghabháil, a ionchúiseamh nó a chiontú as an gcion sin, ach go mainníonn siad gan leithscéal réasúnta chun an fhaisnéis sin a nochtadh, chomh luath agus is indéanta, do bhall den Garda Síochána. Tagann na forálacha den reachtaíocht Choinneála Siar sa bhreis ar aon riachtanais tuairiscithe de réir **an tAcht um Thús Áite do Leanaí 2015**.

NA hACHTANNA UM AN MBIÚRÓ NÁISIÚNTA GRINNFHIOSRÚCHÁIN (LEANAÍ AGUS DAOINE SOGHONTA) 2012-2016

Bíonn sé éigeantach faoi na hAchtanna seo d'fhostóirí chun nochtuithe grinnfhiosrúcháin a fháil i ndáil le duine ar bith a dhéanann saothar ábhartha le leanaí nó le haosaigh shoghonta. Cruthaítear cionta agus pionóis leis na hAchtanna do dhaoine a mhainníonn chun comhlíonadh lena bhforálacha. Is sna hAchtanna um an mBiúró Náisiúnta Grinnfhiosrúcháin (Leanaí agus Daoine Soghonta) 2012-2016 a leagtar amach na hoibleagáidí reachtúla ar fhostóirí i ndáil le riachtanais ghrinnfhiosrúcháin Gharda do dhaoine a oibríonn le leanaí agus le haosaigh shoghonta.

AN tACHT UM THÚS ÁITE DO LEANAÍ 2015

Is breiseán tábhachtach don chóras leasa agus cosanta leanaí é **an tAcht um Thús Áite do Leanaí 2015**, óir go gcuideoidh sé chun a chinntiú go dtugtar imníocha cosanta leanaí chun airde Tusla gan mhoill. Foráiltear san Acht do thuairisciú éigeantach na n-imníocha leasa agus cosanta leanaí ag eochairghairmithe; measúnú priacail agus pleanáil chuimsitheach do bhéascna eagrúcháin láidir den chumhdach i ngach seirbhís a sholáthraítear do leanaí; foráil do chlár neamh-chomhlíonta; agus bonn taca reachtúil a thabhairt do Ghrúpa Forfheidhmithe Idir-Rannach um Thús Áite do Leanaí.

AN tACHT UM AN DLÍ COIRIÚIL (CIONTA GNÉASACHA) 2017

Tugtar aghaidh san Acht sin dúshaothrú gnéasach leanaí, agus díritear ann orthu siúd a dhéanann an ghníomhaíocht choiriúil sin. Cruthaítear cionta leis a bhaineann le fáil nó le soláthar leanaí chun críocha an dúshaothraithe ghnéasaigh. Cruthaítear cionta leis freisin de na cineálacha gníomhaíochta a fhéadann tarlú le linn na gcéimeanna luatha den phróiseas creachóireach roimh dhúshaothrú iarbhír linbh éigin, mar shampla, úsáid a bhaint as an teicneolaíocht nua-aimseartha chun teacht i dtír ar pháistí agus socruithe a dhéanamh chun bualadh le leanbh leis an rún chun an leanbh a dhúshaothrú go gnéasach. Aithnítear san Acht freisin gurb ann do chaidrimh chomhthoiliúla chomhaoiseacha faoi bhun na haoise mar a dtagann aon ghníomhaíocht ghnéasach taobh istigh de theorainneacha aoise diansainithe, agus nach imeaglach nó dúshaothraitheach é an caidreamh.

AN tACHT UM CHEAPACHÁN, CUMARSÁID DHÍOBHÁLACH & CIONTA GAOLMHARA, 2020

Tugtar ‘Dlí CoCo’ air. Cruthaíonn an tAcht seo dhá chion nua a dhéanann coiriú ar dháileadh neamh-chomhthoiliúil íomhánna pearsanta:

1. Is cion é íomhánna pearsanta de dhuine a thógáil, a dháileadh nó a fhoilsiú gan toiliú fiú mura bhfuil aon rún sonrath ann díobháil a dhéanamh. Áirítear le pionóis uasfhíneáil €5000 agus/nó 12 mhí príosúnachta.
2. Is cion é íomhánna pearsanta de dhuine a dháileadh nó a fhoilsiú, gan toiliú agus le hintinn díobháil a dhéanamh. Áirítear le pionóis fineáil neamhtheoranta agus/nó 7 mbliana príosúnachta.

Tá sé tábhachtach go mbaineann sé seo fiú má thug an duine toiliú ar dtús go ndéanfaí an pictiúr a thógáil, ach gur roinneadh iad le daoine eile gan a thoiliú. Tá an dlí sa bhreis ar an reachtaíocht atá ann faoi láthair a fhágann go bhfuil sé mídhleathach íomhánna, físeáin nó téacs gnéasach de dhuine faoi 18 mbliana d’aois a sheoladh, a fháil nó a roinnt. Ní féidir leanbh faoi bhun 17 mbliana d’aois a chúiseamh i gcion faoin Acht áirithe seo ach amháin le toiliú an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí.

Aguisín 2-Ráiteas um Chosaint Leanaí - Coláiste na bhFiann agus Cumann na bhFiann (CNB)

- An t-ainm ar an tseirbhís atá á cur ar fáil:** Coláiste na bhFiann agus Cumann na bhFiann
- An cineál seirbhíse agus na cleachtais a chloítear leo d'fhonn páistí a chosaint ar an drochrud.** Cuireann Coláiste na bhFiann cúrsaí cónaithe samhraidh ar fáil do dhaoine óga idir 10 agus 18 mbliana déag d'aois. Reáchtáiltear na cúrsaí sin i dtithe i gceantair Ghaeltachta agus i gcoláiste cónaithe, Ionad Óige na hÉireann i gCo na Mí. Is trí mheán na Gaeilge a eagraítear na cúrsaí ar fad. Cuireann Cumann na bhFiann gréasán clubanna óige agus turais thar oíche ar fáil do dhaoine óga ar bhonn náisiúnta. Dá bharr tugtar deis do dhaoine óga a gcuid Gaeilge labhartha a úsáid agus feabhas a chur uirthi i suíomh neamhfhoirmeálta. Creidtear san eagrás seo againne gurb é an rud is tábhachtaí ar fad ná freastal ceart a dhéanamh ar na daoine óga faoinár gcúram. Creidimid go bhfuil na cearta seo a leanas ag gach páiste a bhaineann tairbhe as ár seirbhísí: ceart chun cosanta; ceart chun measa; ceart chun éisteachta; ceart a gcuid tuairimí a bheith san áireamh sna cinntí a dhéantar a bhfuil baint acu leo. Tá na cearta a luadh i gceist beag beann ar chine, cumas, eitneacht nó claonadh gnéis. Tá na cleachtais atá againn ag teacht lena bhfuil leagtha síos sna polasaithe seo a leanas: Tús Áite do Leanaí: Treoir Náisiúnta maidir le Cosaint agus Leas Leanaí; Tusla Cosaint Leanaí: Treoir do Bheartais, Nós Imeachta agus Cleachtas; Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh agus reachtaíocht reatha mar An tAcht um Thús Áite do Leanaí 2015; An tAcht um Chúram Leanaí 1991; An tAcht um Chosaint do Dhaoine a Thuairisceoidh Drochúsáid Leanaí, 1998; An tAcht um an mBíuró Náisiúnta Ghrinnfhiosrúcháin 2012.
- Measúnú Riosca** Tá measúnú déanta ag Coláiste na bhFiann ar aon fhéidearthacht díobhála do dhaoine óga agus iad ag baint leasa as ár gcuid seirbhísí. Coinnítear clár riosca dá réir. Sa chlár sin saináithnítear gach riosca díobhála mar a rianáitear san Acht um Thús Áite do Leanaí 2015 (a) ionas a dhéanamh ar leanbh, drochíde a thabhairt do leanbh nó faillí a dhéanamh i leanbh ar mhodh a dhéanann difear tromchúiseach, nó ar dóigh dó difear tromchúiseach a dhéanamh, do shláinte, d'fhorbairt nó do leas an linbh, nó (b) drochúsáid ghnéasach an linbh. Chomh maith leis sin liostáiltear sa chlár na nósanna imeachta, na polasaithe, na cláir agus na cleachtais a chabhraíonn chun rioscaí a laghdú nó chun fáil réidh leo ar fad.

Nósanna imeachta maidir le laghdú ar rioscaí nó fáil réidh le rioscaí faoi leith

Riosca dochair ó bhall foirne – An Cód iompair – An Bord, An Fhoireann, agus Oibríthe Deonacha, Oiliúint Foirne agus Oibríthe Deonacha, Polasaí earcaíochta agus nósanna imeachta

Riosca dochair ó chomhoibríthe - An Cód iompair don fhoireann agus do dhaoine óga; Seisiún ionductaithe eolais do dhaoine óga agus dá dtuismitheoirí

Riosca dochair ó dhuine den phobal – measúnú riosca ionad, imeachtaí agus turais, An Cód iompair don fhoireann agus do dhaoine óga

Riosca dochair do pháiste toisc easpa maoirseachta – Polasaí Cosaint Leanaí, An Cód Iompair, An Bord, An Fhoireann agus Oibríthe Deonacha, Oiliúint Foirne agus Oibríthe Deonacha

Riosca faillí – Polasaí Sláinte agus Sábháilteachta, Oiliúint Foirne agus Oibríthe Deonacha, Polasaí earcaíochta agus nósanna imeachta

Riosca mí-úsáide mothúchánaí/drochíde – Polasaí agus nós imeachta le gearán a dhéanamh, Polasaí frithbhulaíochta

Riosca mí-úsáide corportha - measúnú riosca ionad, imeachtaí agus turais, An Cód iompair don fhoireann agus do dhaoine óga

Riosca mí-úsáide gnéis - Polasaí Cosaint Leanaí, Polasaí earcaíochta agus nósanna imeachta

Riosca mí-úsáide ar líne – Polasaí sábháilteachta ar líne agus ar na meáin shóisialta, Polasaí frithbhulaíochta

4. Nósanna imeachta Cuireadh lenár ráiteas um Chosaint Leanaí de réir na gCeanglas faoin Acht um Thús Áite do Leanaí 2015; Tús Áite do Leanaí: Treoir Náisiúnta agus Tusla Cosaint Leanaí: Treoir do Bheartais, Nós Imeachta agus Cleachtas. Chomh maith leis na nósanna imeachta a liostáiltear inár measúnú riosca cuireann na nósanna imeachta seo a leanas leis an rún atá againn páistí a chosaint fad is atá siad ag baint úsáid as ár gcuid seirbhísí:

- nós imeachta i dtaca le déileáil le líomhaintí in aghaidh duine dár bhfostaithe faoi mhí-úsáid páiste faoinár gcúram
- nós imeachta i dtaca le slánearcaíocht is roghnú foirne agus oibríthe deonacha le dul ag obair le páistí
- nós imeachta i dtaca le oiliúint is eolas faoi chosaint páistí agus saináithint dochair san áireamh
- nós imeachta i dtaca le tuairisc a chur chuig Tusla faoi aon ábhar imní a bhaineann le cosaint nó leas páiste
- nós imeachta i dtaca le liosta a choinneáil de na daoine (más ann dóibh) ar tugadh sainordú oifigiúil dóibh sa tseirbhís ábhartha
- nós imeachta i dtaca le duine cuí a cheapadh mar DCA

Tá teacht ar liosta na nósanna imeachta ar fad ach é a iarraidh.

5. Cur i bhfeidhm Tuigeann Coláiste na bhFiann is Cumann na bhFiann gur próiseas leanúnach é an cur i bhfeidhm. Sa tseirbhís a chuirimid ar fáil táimid tiomanta do chur i bhfeidhm an ráitis seo – An Ráiteas um Chosaint Leanaí. Déanfar athbhreithniú ar an Ráiteas um Chosaint Leanaí gach bliain nó chomh luath is atá infheidhmithe i ndiaidh athraithe ábhartha a bhaineann le haon ní a ndéantar tagairt dó sa ráiteas.

Sínithe	Michelle Ní Ghialláin	Dáta	27/03/2026
DCA/Duine ainmnithe	Michelle Ní Ghialláin Bainisteoir Riaracháin	michelle@cnb.ie	01 8259342
Leas DCA	Barra Mac Thiarnáin Bainisteoir Forbartha	barra@cnb.ie	01 8259342

Ionad Óige na hÉireann, Droim Rí, Co na Mí A85 K221 F: +3531 8259342 | R: eolas@cnb.ie | S: www.cnb.ie

Uimhir an chomhluchta: Coláiste 54908 & Cumann 563158

Aguisín 3 - Cairt eagraíochtúil ar na Príomhróil

Seirbhís	Coláiste and Cumann na bhFiann
Duine Ainmnithe	DCA na hEagraíochta
DCA	An Eagraíocht (Coláiste & Cumann na bhFiann)- Bainisteoir Riaracháin Coláiste na bhFiann (cúrsaí) - Bainisteoir an chúrsa
Leas DCA	An Eagraíocht (Coláiste & Cumann na bhFiann) - Bainisteoir Forbartha Coláiste na bhFiann (cúrsaí) - Múinteoir ainmnithe
Daoine Sainordaithe	DCA na hEagraíochta, Leas DCA na hEagraíochta, Bainisteoir Iar Aire, Bainisteoirí, Múinteoirí

Aguisín 4 - Sonraí teagmhála Tusla

(Áit cónaí an páiste)

Tusla – An Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach

Brunnel Building, Heuston South Quarter, Baile Átha Cliath 8

Fón: 01 7718500

Website: www.tusla.ie

Rphost: info@tusla.ie

Baile Átha Cliath – Tuaisceart

Caitriona Sheehan (Interim), 180-189 Lakeshore Drive Airside Business Park, Sord, Co. Átha Cliath

Fón: 01-8708000

Rphost: caitriona.sheehan@tusla.ie

Baile Átha Cliath – Tuaisceart na Cathrach

Deborah Talbot (Interim), Ballymun Healthcare Facility, Ballymun Civic Centre, Baile Átha Cliath 9

Fón: 01-8467129

Rphost: amm.dnc@tusla.ie

Lu & An Mhí

Sarah Doyle, Unit 22, Southgate Shopping Centre, Colpe Cross, Droichead Átha Co. Lú

Fón: 041-2512300

Rphost: louthmeathamo@tusla.ie

Cabhán & Muineachán

Lisa Anderson, Support Services Building, Rooskey, Muineachán

Fón: 047-4369800

Rphost: lisa.anderson@tusla.ie

Baile Átha Cliath Deisceart Lar

Gráinne Sullivan, Carnegie Centre, 21 - 25 Lord Edward Street, Dublin 2

Fón: 01 6400650

Rphost: am.dscdw@tusla.ie

Baile Átha Cliath Deisceart Iarthar, Cill Dara, Iarthar Chill Mhantáin

Audrey Warren, Suite 7&8, Vista Primary Care, Nás, Co. Chill Dara

Fón: 045 839312

Rphost: am.dswkww@tusla.ie

Lár tíre (Laoise, Longfort, Uibh Fháilí, an Iarmhí)

Annette Maguire, Primary Care Centre, Harbour Road, An Mhuileann gCearr, Co. na hIarmhí

Fón: 044-9353967/3965

Rphost: childfamily.midlands@tusla.ie

Baile Átha Cliath Deisceart Oirthear, Chill Mhantáin

Michelle McNichlas (interim), Carysfort House, Carysfort Ave, Blackrock, Co. Dublin

Fón: 01 2155758

Rphost: am.dsdseww@tusla.ie

Ceatharlach, Cill Chainnigh & Tiobhraid Árann Deisceart

Annemarie Stafford, Athy road, Carlow

Fón: 059 - 9129500

Rphost: AMCKST@tusla.ie

Port Láirge & Loch Garman

Greg Mullan, Community Services, Cork Road, Waterford

Fón: 051-842827

Rphost: am.waterfordwexford@tusla.ie

Ciarraí

Breda Lynch, HSE, Block C, Edward Court, Edward Street, Tralee, Co. Kerry, V92 A3PH

Fón: 066-7161415

Rphost: AM.Kerry@tusla.ie

Corcaigh

Deirbhile Murphy, Unit 4A, Floor 3, North Point House, North Point Business Park, Cork, T23 AT2P

Fón: 021-4923535

Rphost: Níl aon ar fáil

Iarthar Láir (Luimneach, An Clár & Tuaisceart Tiobraid Árann)

Aisling O'Neill, Ballycummin Ave, Raheen Business Park, Raheen, Luimneach

Fón: 061-482792

Rphost: areamanagermw@tusla.ie

Dún na nGall

Marie Crawley, Level 2, Scally Place, Justice Walsh Road, Letterkenny, Co. Dhún na nGall

Fón: 074 9104560

Rphost: marie.crawley@tusla.ie

Gaillimh & Ros Comáin

John Donnellan, 25 Newcastle Road, Gaillimh

Fón: 091-546228

Rphost: john.donnellan@tusla.ie

Sligeach, Liatroim, Cabhán Iarthar

Liam Whyte, Markievicz House, Barrack Street, Sligeach

Fón: 071-9155133

Rphost: liam.whyte@tusla.ie

Maigh Eó

Heather Wilson, 2nd Floor, Mill Lane, Bridge Street, Caisleán an Bharraigh, Co. Mhaigh Eó

Fón: 094-9042030

Rphost: heather.wilson@tusla.ie

Aguisín 5 - Na Cineálacha mí-úsáide leanaí

1. **Faillí** – Sainmhínítear an fhaillí mar ‘dóthain bia, teasa, éadaí, sláinteachais, sábháilteachta nó cúraim leighis a bhaint de leanbh’. Baintear amach tairseach na díobhála, ag ar cheart duit tuairisciú le Tusla de réir **an tAcht um Thús Áite do Leanaí 2015** nuair a bhíonn a fhios agat, a chreideann tú, nó a bhíonn forais réasúnta agat chun bheith in amhras go ndearnadh faillí ar éilimh linbh, go bhfuiltear ag déanamh faillí orthu, nó go bhfuil siad i mbaol faillí a dhéanamh orthu; mar a ndeachthas i bhfeidhm go mór ar shláinte, forbairt nó leas leanaí, nó mar a dtéitear i bhfeidhm go mór orthu, nó mar ar dócha go rachfar i bhfeidhm go mór orthu.

2. **Mí-úsáid mhothúchánach** - Sainmhínítear an drochíde mar ‘leanbh a thréigean nó bheith cruálach le leanbh, nó bheith ina cúis le tréigean nó le drochíde chruálach nó chun iad a sholáthar nó chun ligean dóibh tarlú.’ Clúdaítear an mhí-úsáid mhothúchánach sa sainmhíniú den drochíde as a mbaintear leas san **Acht um Thús Áite do Leanaí 2015**. Baintear amach tairseach na díobhála, ag ar cheart duit tuairisciú le Tusla de réir **an tAcht um Thús Áite do Leanaí 2015** nuair a bhíonn a fhios agat, a chreideann tú, nó a bhíonn forais réasúnta agat chun bheith in amhras go ndearnadh faillí ar éilimh linbh, go bhfuiltear ag déanamh faillí orthu, nó go bhfuil siad i mbaol faillí a dhéanamh orthu; **mar a ndeachthas i bhfeidhm go mór ar shláinte, forbairt nó leas leanaí, nó mar a dtéitear i bhfeidhm go mór orthu, nó mar ar dócha go rachfar i bhfeidhm go mór orthu.**

3. **Mí-úsáid fhisiciúil** - Clúdaítear an mhí-úsáid fhisiciúil sna tagairtí don ionsaí san Acht um Thús Áite do Leanaí 2015. Nuair a bhíonn a fhios agat, a chreideann nó a bhfuil réasún agat forais le hamhras go bhfuil leanbh, a bhí, nó atá i mbaol ionsaí tá an tairseach díobhála bainte amach agus caithfidh tú tuairisc a thabhairt do Tusla faoi An tAcht um Chéad Leanaí 2015; agus mar thoradh ar sin **mar a ndeachthas i bhfeidhm go mór ar shláinte, forbairt nó leas leanaí, nó mar a dtéitear i bhfeidhm go mór orthu, nó mar ar dócha go rachfar i bhfeidhm go mór orthu.**

4. **Mí-úsáid ghnéasach** - Más rud é go mbíonn eolas agat, go gcreideann tú nó go mbíonn forais réasúnta amhrais agat mar Dhuine Sainordaithe go ndearnadh mí-úsáid ghnéasach do leanbh, go bhfuiltear á mí-úsáid nó go bhfuil siad i mbaol mí-úsáide, ní foláir duit é sin a thuairisciú le Tusla de réir **an tAcht um Thús Áite do Leanáí 2015**. Sainmhínítear an mí-úsáid ghnéasach lena tuairisciú faoin **Acht um Thús Áite do Leanáí 2015** [arna leasú ag alt 55 den Acht um an Dlí Coiriúil (Cionta Gnéasacha) 2017 mar chion i gcoinne linbh, arna liostú i Sceideal 3 den Acht um Thús Áite do Leanáí 2015. Leagtar amach in Aguisín 3 **den Treoir** seo liosta iomlán de na cionta ábhartha i gcoinne linbh a meastar fúthu bheith ina mhí-úsáid ghnéasach. Óir go dtagann gach mí-úsáid ghnéasach faoin gcatagóir de thionchar **tromchúiseach a fheidhmiú ar shláinte, leas nó forbairt linbh**; ní mór duit gach imní faoin mhí-úsáid ghnéasach a thaisceadh mar thuairisc shainordaithe le Tusla. Tá eisceacht amháin ann, ina bpléitear le roinnt gníomhaíochta gnéasaí comhthoiliúla idir dhaoine óga.

Aguisín 6 - Na Sainchuntais poist

Sainchuntais poist

<p>Cinnire</p>	<p>Na freagrachtaí a bhaineann leis an bpost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ard-chaighdeán i ngach gné den obair • Ag cinntiú go bhfuil na Scoláirí faoi do chúram compordach agus saor ó dháinséar i gcónaí • Fadhbanna atá ag Scoláirí a thuairisciú • Ag cinntiú go bhfuil ard-chaighdeán Gaeilge á labhairt ag Scoláirí agus ag an gCinnire fhéin • A bheith cothrom le gach duine, agus discréideach nuair is gá <p>Cén scileanna a bheidh á bhfoghlaim ag an gCinnire Sinsearach?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cúram daoine óga – Seo an phríomhscil a bheidh á foghlaim ag an gCinnire, agus iad i mbun a gcuid oibre. Tá sé bunaithe ar na príomhphoíntí a luadh thuas. 2. Obair Foirne – Pé slí beatha a bheidh á bhaint amach ag an duine sa saol, beidh orthu i gcónaí a bheith in ann oibriú mar chuid d’fhoireann. Tugann Cinnireacht Shinsearach deis don duine óg an scil fíor-thábhachtach seo a chleachtadh ó aois óg. Foghlaimíonn an duine conas comhoibriú ceart a dhéanamh, trí mheas a léiriú ar gach duine a mbuaileann siad leo. 3. Bainistíocht - Cad is bainistíocht ann? Go simplí, ‘séard atá i gceist le bainistíocht ná a bheith freagrach as gach rud ar an gcúrsa agus a chinntiú go ndéanann gach duine a chuid oibre go sásúil, postanna a roinnt ar dhaoine atá faoi do stiúir agus a bheith cinnte go bhfuil na tascanna a leagadh orthu á gcríochnú acu. Tá neart samplaí timpeall na tíre d’iarchinnirí agus ardchinnirí Choláiste na bhFiann ag obair i róil bainistíochta. Tá na daoine seo i mbun a ngnó fhéin, mar phríomhoidí scoileanna, ag stiúradh eagrais eile Gaeilge agus go leor eile., srl. 4. Féin Mhuinín – Níl tada chomh luachmhar le féin mhuinín. Is cuma cén scileanna agus tréithe atá ag an duine, má tá easpa muiníne orthu, ní mórán a éireoidh leo a bhaint amach. Is deis faoi leith í an Chinnireacht cur le muinín
-----------------------	--

	<p>an duine. Bíonn ionadh ar thuismitheoirí agus Múinteoirí nuair a fheiceann siad daoine óga ag dul i mbun slua agus iad á spreagadh chun amhrán a chasadh nó ceacht a fhoghlaim. Ní fios an bhfuil áit ar bith eile sa tír go bhfuil an deis seo ar fáil.</p> <p>Scileanna eile a bheidh á bhforbairt ag an gCinnire:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cumarsáid • Réiteach fadhbanna • Smaointeoireacht chriticiúil • Cumas múinteoireachta • Scileanna sóisialta • Scileanna eagrúcháin • Inniúlacht sa Ghaeilge <p>Critéir Chinnireachta</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oiriúnacht don phost 2. Cúrsa oiliúna a dhéanamh 3. Taithí le Coláiste na bhFiann 4. Freastal rialta ar chlubanna agus imeachtaí Chumann na bhFiann 5. Caighdeán Gaeilge 6. Aois an iarrthóra
<p>Ardchinnire</p>	<p>Na freagrachtaí a bhaineann leis an bpost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ard chaighdeán i ngach gné den obair • Ag cinntiú go bhfuil clár ama an lae á leanúint mar is cóir • Ag cinntiú go bhfuil na Scoláirí agus cinnirí faoi do chúram compórdach agus saor ó dainséar i gcónaí • Fadhbanna agus deacrachtaí atá ag Scoláirí agus cinnirí a thuairisciú • Ag cinntiú go bhfuil ardaighdeán Gaeilge á labhairt ag Scoláirí, na cinnirí, agus ag an Ardchinnire fhéin • A bheith cothrom le gach duine, agus discréideach nuair is gá <p>Cén scileanna a bheidh á bhforbairt ag an Ardchinnire?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cúram daoine óga – Seo an phríomhscil a bheidh á foghlaim ag an Ardchinnire, agus iad i mbun a chuid oibre. 2. Obair Foirne – Pé slí bheatha a bheidh á bhaint amach ag an duine sa saol, beidh orthu i gcónaí a bheith in ann oibriú mar chuid d’fhoireann. Tugann Ardchinnireacht deis don duine an scil fíor-thábhachtach seo a fhorbairt ó aois óg. Foghlaimíonn an duine conas comhoibriú ceart a dhéanamh, trí mheas a léiriú ar gach duine a mbuaileann siad leo. 3. Bainistíocht - Cad is bainistíocht ann? Go simplí, ‘séard atá i gceist le bainistíocht ná a bheith freagrach as gach rud ar an gcúrsa agus a chinntiú go ndéanann gach duine a chuid oibre go sásúil, postanna a roinnt ar dhaoine atá faoi do stiúir agus a bheith cinnte go bhfuil na tascanna a leagadh orthu á gcríochnú acu. Tá neart samplaí timpeall na tíre d’iarchinnirí agus ardchinnirí Choláiste na bhFiann ag obair i róil bainistíochta. Tá na daoine seo i mbun a ngnó fhéin, mar phríomhoidí scoileanna, ag stiúradh eagrais eile Gaeilge agus go leor eile., srl. 4. Féin Mhuinín – Níl tada chomh luachmhar le féin mhuinín. Is cuma cén scileanna agus tréithe atá ag an duine, má tá easpa muiñine orthu, ní mórán

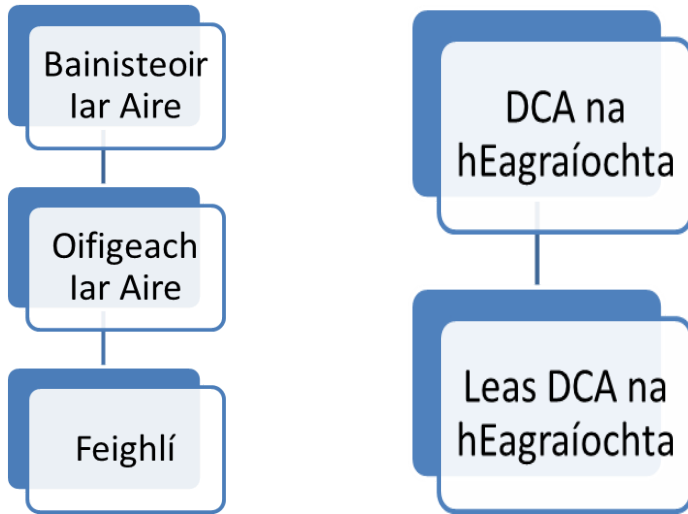
	<p>a éireoidh leo a bhaint amach. Is deis faoi leith í an Chinnireacht cur le muinín an duine. Bíonn ionadh ar thuismitheoirí agus Múinteoirí nuair a fheiceann siad daoine óga ag dul i mbun slua agus iad á spreagadh chun amhrán a chasadh nó ceacht a fhoghlaim. Ní fios an bhfuil áit ar bith eile sa tír go bhfuil an deis seo ar fáil.</p> <p>Scileanna eile a bheidh á bhforbairt ag an Ardchinnire:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Cumarsáid ● Réiteach fadhbanna ● Smaointeoireacht chriticiúil ● Cumas múinteoireachta ● Scileanna sóisialta ● Scileanna eagrúcháin ● Inniúlacht sa Ghaeilge <p>Critéir Ardchinnireachta</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oiriúnacht don phost 2. Cúrsa Oiliúna a dhéanamh 3. Taithí le Coláiste na bhFiann 4. Caighdeán Gaeilge
<p>Múinteoir</p>	<p>Na freagrachtaí a bhaineann leis an bpost</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ard chaighdeán i ngach gné den obair ● Ranganna d'ard chaighdeán a phleanáil agus a mhúineadh ● Lán tacaíocht a thabhairt don fhoireann iomlán ● Maoirseacht ar na Scoláirí. A chinntiú go bhfuil na Scoláirí, Cinnirí agus Ardchinnirí ar a gcompord agus saor ó dhainséar i gcónaí ● Fadhbanna agus deacrachtaí atá ag Scoláirí, Cinnirí agus Ardchinnirí a thuairisciú ● A chinntiú go bhfuil ardcaighdeán Gaeilge á labhairt ag Scoláirí, na cinnirí, na hArdchinnirí agus ag an Múinteoir féin ● A bheith cothrom le gach duine agus discréideach, nuair is gá ● Freagrachtaí ról an DFS a chomhlíonadh ● Na polasaithe agus rialacha an chúrsa a leanúint mar a mhíníodh iad ag an Seimineár agus mar a bheidh á mhíniú le linn an chúrsa ag an mBainisteoir. ● An Ghaeilge a úsáid mar theanga chumarsáide i gcónaí i measc na foirne, leis an oifig, agus lena Scoláirí, roimh, le linn agus tar éis an chúrsa. ● Comhoibriú leis an bhfoireann le béim faoi leith ar aithne orthu agus ar na Scoláirí. ● Láithreach - a bheith i láthair ag gach imeacht ó "éirí ar maidin" go "dul a chodladh san oíche" de réir an róta atá aontaithe leis an mBainisteoir. Ní féidir le Múinteoirí imeacht le haghaidh deireadh seachtainí. ● Discréideach i gcónaí faoi gach rud a bhaineann le mo chuid oibre agus mé mar Múinteoir le Coláiste na bhFiann ● Tuisceanach agus daonna agus i ngach cás déileála le Scoláirí, Cinnirí, Ardchinnirí, Cúntóirí Cistine, Múinteoirí eile agus leis an mBainisteoir.

	<p>Fostaíonn Coláiste na bhFiann Múinteoirí atá cáilithe de réir rialacha an Roinn Forbartha Tuaithe & Pobail & Gaeltachta. Is gá don Mhúinteoir teacht faoi cháilíocht ón liosta thíos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oide bunscoile cáilithe le Gaeilge líofa; 2. Oide cáilithe a bhfuil an Teastas Gaeilge do Mhúinteoirí Iar-bhunscoile (TGM) bainte amach aige/aici 3. Oide cáilithe le céim Ollscoile ina bhfuil an Ghaeilge mar cheann de na príomhábhair 4. Oide cáilithe le hardchumas sa Ghaeilge agus le hoiliúint chuí i modhanna múinte na Gaeilge
<p>Bainisteoir</p>	<p>Na freagrachtaí a bhaineann leis an bpost:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A bheith discréideach i gcónaí faoi gach rud a bhaineann leis an obair ag tabhairt rialacha cosaint sonraí mar a bhaineann le GDPR • A bheith tuisceanach agus daonna ag déileáil le Scoláirí, Cinnirí, Ardchinnirí, Cúntóirí Cistine agus Múinteoirí • Oiliúint a chur ar an bhfoireann de réir na lámhleabhair chuí (Cinnirí, Ardchinnirí, Múinteoirí) • A bheith freagrach as polasaithe agus rialacha Choláiste na bhFiann a chur i bhfeidhm ar an gcúrsa. Féach cód smachta / sábháilteacht / drochiompar / Cosaint leanaí / bulaíocht. (A chinntiú go bhfuil an fhoireann ar fad ar an eolas fúthu) • Feasacht a chothú i leith obair na hEagraíochta m.sh. na Cúrsaí Samhraidh, Cumann na bhFiann, Ionad Óige na hÉireann, Imeachtaí deireadh seachtaine, srl. ag leibhéal áitiúil nó sa scoil ina bhfuil tú ag múineadh • An oiread Seisiúin eolais (Na hAgallaimh) a dhéanamh agus is féidir • A bheith eolach ar an Lámhleabhar, Plean an Chúrsa, Cód agus Eolaire an chúrsa roimh thús an Chúrsa • An Clár Teagaisc agus Clár ama an Chúrsa a leanúint i gcónaí • A chinntiú go bhfuil gach fearas a bheidh ag teastáil ar an gcúrsa agat roimh dhul chuig an Ionad • Lán tacaíochta a thabhairt d'obair an Chumainn i rith an chúrsa agus do Chomhordaitheoir Chumann na bhFiann • Gach treoir a leanúint ó thaobh buiséadaithe agus cuntais de. • An oiread Scoláirí agus is féidir a mhealladh i dtreo na cinnireachta ach go háirithe ar chúrsaí Ros Muc • A bheith i láthair don chúrsa ina iomláine, laethanta oiliúna (Cúrsa Cinnireachta, Seimineár na mBainisteoirí, Seimineár na Múinteoirí) agus príomhimeachtaí na hEagraíochta don bhliain • A chinntiú nach bhfuil alcól / drugaí / toitíní / galtoitíní san ionad do thréimhse an chúrsa
<p>Feighle</p>	<p>Na freagrachtaí a bhaineann leis an bpost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bainistíocht a dhéanamh ar an gClub • An Eagraíocht a chur chun cinn sa cheantar • Treoirlínte Lámhleabhar na bhFeighlithe a leanúint • A bheith freagrach as aire na Scoláirí

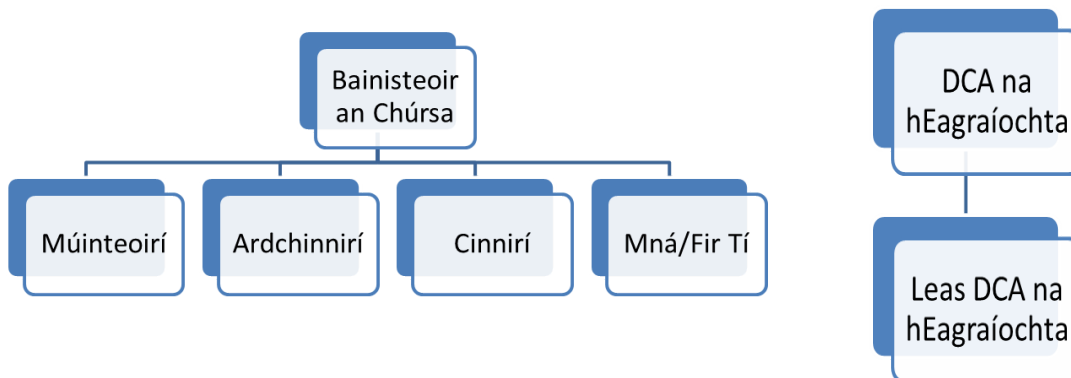
- Riaracháin an Chlub
 - Teagmháil leanúnach le tuismitheoirí sa cheantar (i dtéacs, nuachtlitir paróiste, páipéir nuachta, srl.)
- Seo a leanas na príomhfhreagrachtaí atá ar an bhFeighlí:**
1. Freagrach as a bheith i láthair ag an gClub gach seachtain, ach amháin i gcás eisceachtúil, atá le bheith curtha in iúl don Oifigeach Iar-Aire/Meantóir agus do Thraic roimh ré.
 2. Freastal a dhéanamh ar imeachtaí na bliana ar fad.
 3. Is gá go mbeadh an Físeán “An Treo Ceart” feicthe ag gach Feighlí, agus an fhoirm dhearbhaithe a bheith sínithe, sula dtéann siad i mbun Scoláirí a stiúradh sa Chlub.
 4. An Córas Sábháilteachta léite ag gach Feighlí roimh dhul i mbun Club a stiúradh.
 5. Cigireacht slándála a dhéanamh ar an ionad go seachtainiúil.
 6. An fógra ‘Ráiteas Um Chosaint Leanaí’ a chrochadh sa halla gach seachtain, gar don doras.
 7. Clárúcháin ar líne go seachtainiúil ag tús an chlub (Gach Feighlí)
 8. Tuairisciú a dhéanamh ar líne go seachtainiúil (Feighlí Ceannais amháin)
 9. Tuairisc Leathbhliantúil & Foirm Éileamh Costais a líonadh. Ceann um Nollaig agus ceann ag deireadh na bliana agus na tuairiscí a sheoladh mar aon leis an rolla a bheith líonta ina iomláine.
 10. Rialacha an Chlub agus caighdeán na heagraíochta a chur i bhfeidhm.

Cairt eagraíochtúil - Maorseacht agus tacaíocht

Cumann na bhFiann

Coláiste na bhFiann

Bíonn an DCA agus Leas-DCA na heagraíochta ar fáil i gcónaí mura bhfuil sé indéanta nó cuí labhairt leis an mBainisteoir Iar-Aire nó le Bainisteoir an Chúrsa. Cuirtear na sonraí teagmhála seo ar fáil do gach ball foirne.

Aguisín 7 - Polasaí Frithbhulaíochta

Réamhrá

Tá sé tábhachtach, agus eagraíocht ag plé le daoine óga, go bhfuil polasaí i bhfeidhm le déileáil le bulaíocht. Tuigtear an tionchar diúltach atá ag bulaíocht ar dhaoine óga, ar an bhfoireann agus ar reáchtáil seirbhísí. Cuireadh an Polasaí Frithbhulaíochta seo le chéile ag cruinnithe rialta de chuid Choláiste na bhFiann i rith na bliana 2004 – 2005. Déantar athbhreithniú ar an bPolasaí seo ar bhonn bliantúil.

Dlúthbhaint le hÉiteas comhbhách CNB

Tá sé mar sprioc ag an eagraíocht gach duine a chothú le go mbeidh ar a gcumas a bpoitéinseal a fhorbairt i dtimpeallacht ina ndéantar cúram díobh. Ní thagann iompar bulaíochta leis an éiteas sin toisc go mbíonn tionchar diúltach aige ar íospartaigh agus go mbaineann sé an bonn den chaighdeán ard a bhaineann le hobair na heagraíochta.

Aidhmeanna agus Cuspóirí

- Aird a tharraingt ar bhulaíocht mar chineál iompraíochta nach nglactar leis i measc foireann na heagraíochta, daoine óga agus tuismitheoirí/caomhnóirí.
- Éiteas na heagraíochta a bhunú a spreagfadh daoine óga chun cásanna bulaíochta a thuairisciú.
- Atmaisféar agus cultúr dearfach a chruthú atá dírithe ar mheas ar an duine aonair.
- Maoirseacht chuimsitheach a chur i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí uile na heagraíochta.
- Nósanna imeachta a fhorbairt chun cásanna bulaíochta a imscrúdú agus chun déileáil leo. Déanfar measúnú cothrom agus cuí ar gach cás bunaithe ar fhianaise agus ar leas na bpáirtithe uile.
- Tacaíocht oiriúnach a thabhairt dóibh siúd atá faoi leatrom bulaíochta agus dóibh siúd atá páirteach ann.
- Oiliúint a chur ar fáil dóibh siúd atá ag plé le cásanna bulaíochta.
- Measúnú a dhéanamh ar éifeacht pholasaí na heagraíochta agus athbhreithniú a dhéanamh air ar bhonn rialta.

Aithnítear gur freagracht chomhroinnte í bulaíocht a chosc agus a láimhseáil agus go bhfuil ról ag gach ball den eagraíocht - daoine óga, foireann, bainistíocht agus tuismitheoirí - sa phróiseas seo.

Tá an polasaí seo bunaithe ar na prionsabail seo a leanas:

- Cosc (Prevention): feasacht, oideachas agus forbairt ionbhá
- Tacaíocht (Support): tacaíochtaí spriocdhírithé do gach páirtí
- Maoirseacht (Oversight): ceannaireacht shoiléir agus freagracht
- Pobal (Community): caidrimh dhearfacha agus comhpháirtíochtaí láidre

Céard is bulaíocht ann?

Is éard is bulaíocht ann ná iompar dírithe, ar líne nó as líne, a dhéanann dochar. Is féidir an dochar sin a bheith fisiciúil, sóisialta nó mothúchánach. Tarlaíonn bulaíocht ar bhonn athfhillteach le himeacht ama agus bíonn éagothroime cumhachta i gceist idir na páirtithe lena mbaineann.

Aithnítear go bhféadfadh an éagothroime cumhachta a bheith bunaithe ar aois, cumas, stádas sóisialta, líon cairde, féiniúlacht, nó ar fhachtóirí eile lena n-áirítear láithreach ar líne.

Cineálacha Éagsúla Bulaíochta

1. Bulaíocht Shóisialta - fágáil ar lár d'aon ghnó, béadán mailíseach, agus spochadh.
2. Cibearbhulaíocht - Áirítear leis seo teachtaireachtaí, íomhánna nó físeáin a roinnt ar líne a dhéanann dochar do dhuine, fiú má tharlaíonn sé uair amháin ach go bhféadfaí é a roinnt arís agus arís eile.
3. Bulaíocht bunaithe ar fhéiniúlacht - bulaíocht mar gheall ar fhéiniúlacht inscne, stádas pósta, stádas teaghlaigh, aois, míchumas, claonadh gnéis, cine, reiligiún, agus Ballraíocht den phobal Taistealaithe.

Samplaí d'Iompar Bhulaíochta

- **Ionsaí fisiceach** – ag brú, ag dornáil, ag ciceáil, ag priocadh.
- **Sracaireacht** – éilimh ar airgead, éadaí, seoda, smideadh ar 'iasacht' óna chéile.
- **Imeaglú** – focail nó 'leagan na súl' a chuireann ionsaí in iúl.
- **Aonrú** – nuair a aonraítear duine/daoine áirithe d'aon ghnó.
- **Leasainmneacha maslacha** – ainmneacha a ghortaíonn nó a náiríonn duine.
- **Fonóid** – nuair a théann magadh thar fóir le ráitis phearsanta ar bhonn leanúnach i gcás duine faoi leith
- **Bulaíocht ar fhoireann na heagraíochta** – bulaíocht ar bhaill fhoirne trí ionsaí fisiceach, díobháil do shealúchas, tarcaisne ó bhéal, nó eile.
- **Iompar foirne** – Foireann na heagraíochta ag cur le bulaíocht an duine óig trí shearbhas nó trí chaint mhaslach nó aon chaint atá bagrach nó náireach.

Torthaí na Bulaíochta

Mar thoradh ar bhulaíocht ar dhuine, bíonn easpa iontaoibhe, dian-imní, soghontacht, athruithe aoibhe agus iompair agus dochar déanta dá bhféinmhuinín agus dá bhféinmheas. Ní foláir mar sin a bheith aireach faoi athruithe in iompar an duine. Bíonn gá le hidirghabháil chiallmhar agus tuisceanach.

Comharthaí a thugann le fios go bhfuil bulaíocht ar siúl

- Imní faoi dhul chuig ranganna / linn snámha / suanlios / cumann srl. Mífhonn nó diúltú dul chuig áit faoi leith.
- Ísliú ar chaighdeán oibre, laghdú díograise agus aire, agus laghdú suime.
- Pátrún breoiteachta fisiceach m.sh. tinneas cinn nó easpa goile.
- Athruithe gan mhíniú in aoibh nó iompar - tugtar iad seo faoi deara díreach roimh pé imeacht atá ina shuíomh bulaíochta don duine óg.
- Comharthaí infheicthe imní nó crá – stadaireacht, cúlú, tromluí, deacracht codlata, caoineadh, gan bheith ag ithe, caitheamh aníos, fliuchadh leapa, fonn imeachta ón gcúrsa, nó bogadh suímh.
- Caint neamhghnách ar siúl faoi dhaoine óga nó faoi dhuine den fhoireann.
- Earraí ar iarraidh nó loite.
- Iarratais rialta ar airgead nó goid airgid, éadaí, smideadh, seoda.
- Mífhonn agus/nó diúltú labhairt faoina bhfuil ag goilliúint orthu.
- Duine óg ag lorg airde go minic.

Níl cruthú sna comharthaí seo iontu féin go bhfuil an duine óg faoi leatrom. D'fhéadfadh roinnt de na comharthaí thuas a bheith i gceist i gcás cumha i ndiaidh an bhaile nó iompar míchuí (Féach Polasaí um chosaint Leanaí). Má tharlaíonn siad go minic nó i gcomhair lena chéile, is cóir iniúchadh iomlán a dhéanamh orthu.

Saintréithe a bhaineann le hIompar Bulaíochta

Ní foláir do gach ball foirne a aithint gur féidir le haon duine óg a bheith faoi leatrom nó mar údar le hIompar bulaíochta. Cé nach nglactar le haon iompar bulaíochta, tá sé tábhachtach a aithint go bhfuil an bulaí chomh maith leis an íospartach ag lorg cúnamh agus comhairle.

An tíospartach – Is féidir le duine ar bith fulaingt de bharr bulaíochta.

An Bulaí – Tá sé le tabhairt faoi deara gur féidir le heaspa muiníne a bheith ag cur isteach ar bhulaithe chomh maith le féinmheas íseal. Is minic a dhéantar bulaíocht orthu siúd a chleachtann bulaíocht. Is maith leis an mbulaí go ndíreofaí aird orthu. Go minic is comhartha í an bhulaíocht go bhfuil cúnamh ón duine óg.

Cá dtarlaíonn Bulaíocht? Tarlaíonn bulaíocht go minic agus in aon áit a mbailítear daoine le chéile, i bpearsan nó ar líne. Tá sé ríthábhachtach go mbíonn maoirseacht chuí ann i gcónaí. Tabharfar aird ar leith ar spásanna ina bhfuil riosca níos airde, lena n-áirítear suanliosanna, am saor agus timpeallachtaí neamhfhoirmiúla.

Nósanna imeachta chun Iompair Bulaíochta a imscrúdú agus chun déileáil leis

- Déanfar gach iarracht eachtraí bulaíochta a sheachaint trí shúil ghéar a choinneáil ar iompar baill na heagraíochta agus déanfar idirghabháil dá réir. Spreagfar na daoine óga agus an fhoireann le heachtraí bulaíochta a nochtadh agus a phlé.
- Cuirfear bealaí sábháilte agus inrochtana ar fáil chun bulaíocht a thuairisciú, lena n-áirítear roghanna rúnda nuair is cuí.
- Nuair a thuairiscítear bulaíocht, tugtar deis don duine an scéal a insint. Cuirtear iad ar a shuaimhneas le gur féidir an eachtra a fhiosrú ina iomláine. Labhraítear le gach duine a bhfuil baint aige leis an gcás.
- Déanfar iniúchadh iomlán ar an gcás agus déileálfar go cuí leis.
- Déanfar teagmháil leis an bhfoireann bhainistíochta chun tacaíocht a fháil agus chun cabhrú le cinneadh a dhéanamh.
- Rachfar i dteagmháil leis na tuismitheoirí ar an dá thaobh a luaithe agus is féidir. Tabharfar deis do na tuismitheoirí labhairt lena bpáiste.
- Tabharfar aire don dá pháirtí fad is atá an cás á phlé.
- Déanfar cinneadh bunaithe ar an bhfiosrúchán.
- Cuirfear tuairisc iomlán ar gach eachtra go dtí an Ardoifig ag baint leas as an Tuairisc Bulaíochta ar an suíomh.

Coinneofar taifid ar gach eachtra líomhnaithe bulaíochta, lena n-áirítear cineál na bulaíochta, an beart a ghlacadh agus an toradh, chun monatóireacht agus feabhsú leanúnach a chinntiú.

Má sháraíonn iompar bulaíochta tairseach áirithe, féadfar é a mheas mar ábhar cosanta leanaí agus déileálfar leis de réir an Pholasaí um Chosaint Leanáí.

Bealaí chun Iompar Bulaíochta a sheachaint

- Cruthaítear atmaisféar a spreagann meas ar dhaoine eile.
- Taispeántar dea-shampla i gcónaí i measc na foirne.
- Ní ghlactar riamh le drochiompar ó aon duine.
- Cothaítear féinmheas i measc na ndaoine óga.
- Cruthaítear atmaisféar ina dtuigtear go bhfuil dualgas ar gach duine, cuma cén stádas atá acu, aon iompar míchuí a thuairisciú.

Spreagtar daoine óga a bheith ina mbreathnóirí gníomhacha agus tacú lena chéile trí iompar bulaíochta a thuairisciú agus seasamh i gcoinne iompar míchuí.

Cleachtais chun iompar bulaíochta a chosaint

- Cinnteofar go bhfaigheann gach ball foirne oiliúint rialta, cothrom le dáta ar bhulaíocht a chosc agus a láimhseáil, lena n-áirítear cibearbhulaíocht agus bulaíocht bunaithe ar fhéiniúlacht. Cuirtear béim ar scileanna cumarsáide agus déantar ról imirt ar conas déileáil le suíomhanna bulaíochta. Baintear úsáid as modhanna éagsúla ar nós drámaíocht, ealaín agus ceardaíocht, ceol agus plé chun na scileanna seo a fhorbairt.
- Lorgaítear aiseolas, go foirmeálta agus go neamhfhoirmeálta, go rialta ón bhfoireann, ó thuismitheoirí agus ó dhaoine óga. Tabharfar deis do dhaoine óga páirt ghníomhach a ghlacadh i bhforbairt agus in athbhreithniú an pholasaí seo agus i dtionscnaimh frithbhulaíochta.

Inrochtaineacht agus Cur i bhFeidhm an Pholasaí

Cuirfear an polasaí seo ar fáil ar bhealach atá soiléir, inrochtana agus oiriúnach do dhaoine óga, do thuismitheoirí agus don fhoireann. Cuirfear cóip den pholasaí ar fáil ar shuíomh gréasáin na heagraíochta agus ar iarratas.

Róil agus Freagrachtaí
Déanfaidh an Coiste Bainistíochta agus foireann an Choláiste comhordúchán agus monatóireacht ar chur i bhfeidhm an pholasaí. Leagfar amach go soiléir róil agus freagrachtaí gach ball foirne, lena n-áirítear maoirseacht, tuairisciú agus freagairt do chásanna bulaíochta.
Feidhmeoidh an polasaí ó Shamhradh 2005 ar aghaidh.
Déanfar athbhreithniú ar fheidhm an pholasaí ar bhonn bliantúil
Dhaingnigh an Coiste Bainistíochta an polasaí go hoifigiúil ar an 25 Aibreán 2007.
Rinneadh athbhreithniú ar an bpolasaí ar an 11/03/2026 ag Caitriona Ní Cheallaigh (Príomhfheidhmeannach) agus Michelle Ní Ghialláin (DCA na hEagraíochta)

Aguisíní

[Bí Cineálta](#) (2024) - Nósanna Imeachta chun lompar Bulaíochta a chosc agus a aghaidh a thabhairt air i mBunscoileanna agus i Scoileanna Iar-bhunscoile

[Cineáltas](#) - Plean Gníomhaíochta maidir le Bulaíocht 2023/2027

Uimhreacha teagmhála

Ainm	Suíomh Gréasáin	Fón	Cur síos
ASIAM	https://asiam.ie/	01 4453203	Provides evidence-based advice, resources, and guidance that the community can trust
Barnardos	https://barnardos.ie/	01 4530355	Works with vulnerable children and their families and campaigns for the rights of all children.
BeLongTo	https://www.belongto.org/	01 6706223	Supports lesbian, gay, bisexual and trans young people in Ireland.
Coimisiún na Meán	https://www.cnam.ie/	01 963 7755	For reporting harmful online content
Facebook Bullying Prevention Hub	https://www.facebook.com/safety/bullying		
Hotline.ie Support	https://www.hotline.ie/		You can securely, confidentially and anonymously report suspected illegal content encountered online to Hotline.ie.
ISPCC /Childline	https://www.ispcc.ie/childline/	1800666666 (24 hrs) Txt 50101 (10am – 4am)	Ireland's 24-hour national listening service for all children and young people (under the age of 18) in Ireland.
Jigsaw	https://jigsaw.ie/		The National Centre for Youth Mental Health in Ireland
NPC	https://www.npc.ie/	01 8874034	National Parent's Council
Ombudsman for Children's Office	https://www.oco.ie/	01 8656800	A human rights institution and work to protect the rights of children and young people in Ireland.
Pieta House	https://www.pieta.ie/	Free 24/7 1800 247 247	Residential centre for the prevention of self-harm or suicide.
SpunOut	https://spunout.ie/	01 6753554	Ireland's youth information website created by young people, for young people.
Tusla (Child and Family Agency)	https://www.tusla.ie/	01 7718500	For cases where bullying behavior crosses into a child protection concern (Mandatory Reporting).
Teenline	https://www.ispcc.ie/teenline/	1800 833 634	A national active listening service for children and young people up to the age of 18 in Ireland.
(TENI)	https://www.teni.ie/	01 8733575	Seeks to improve conditions and advance the rights and equality of trans people and their families.

Aguisín 8 - Polasaí Gearána

Cuireann Coláiste agus Cumann na bhFiann (CNB ó seo ar aghaidh) fáilte roimh aiseolas ó bhaill foirne, oibrithe deonacha, tuismitheoirí agus daoine óga a úsáideann a gcuid seirbhísí. Tá aiseolas ríthábhachtach chun gach seirbhís amach anseo a phleanáil agus a fheabhsú. Déantar aon ghearáin a eascraíonn as aiseolas a bhainistiú ar bhealach cothrom agus trédhearcach, agus déileáiltear leo go héifeachtach, go cothrom, le meas agus faoi rún.

Iarrtar i gcóir aiseolas go foirmiúil agus go neamhfhoirmiúil le linn agus tar éis gach imeacht a eagraítear. Go minic, bíonn réiteach coimhlinta níos éifeachtaí de bharr an aiseolais seo toisc gur féidir déileáil le saincheistanna go tráthúil sula ndéantar gearáin oifigiúla díobh. Cé go ndéileáiltear le gearáin ghinearálta tríd an bpolasaí gearána, leanfaidh gearáin de chineál cosanta leanaí níosanna imeachta an Pholasaí um Chosaint Leanáí. Is féidir gach aiseolas a dhéanamh trínár suirbhéanna iarchúrsa/club nó trí ríomhphost a sheoladh chuig eolas@cnb.ie.

Cé atá in ann gearán a dhéanamh?

Daoine óga, Tuismitheoirí nó caomhnóirí dlíthiúla, Oibrithe Deonacha, Fostaithe. Ní liosta iomlán é seo ach samplaí.

Gearáin fhoirmiúla

Ní mór gearáin fhoirmiúla a bheith faighte i scríbhinn nó trí ríomhphost a sheoladh (aiseolas@cnb.ie). Seolfar admháil go bhfuarthas an gearán laistigh de 10 lá oibre. Tabharfar fógra dóibh siúd a bhaineann leis an ngearán agus déanfar plean chun dul i ngleic leis an ngearán i measc na bainistíochta. Is an Bainisteoir líne a dhéileálfaidh le gearán oifigiúil. Má bhaineann an gearán le Bainisteoir líne san eagraíocht déileálfaidh an Príomhfheidhmeannach leis an ngearán. Má bhaineann an gearán leis an bPríomhfheidhmeannach, déantar an gearán le Cathaoirleach bhord na heagraíochta.

Róil agus Freagrachtaí
Déanfaidh an Coiste Bainistíochta agus foireann an Choláiste comhordúchán agus monatóireacht ar chur i bhfeidhm an pholasaí.
Déanfar athbhreithniú ar fheidhm an pholasaí ar bhonn bliantúil
Rinneadh athbhreithniú ar an bpolasaí ar an 11/03/2026 ag Caitríona Ní Cheallaigh (Príomhfheidhmeannach) agus Michelle Ní Ghialláin (DCA na hEagraíochta)